

NÉPÚJSÁG

2025. december 18.,
csütörtök
LXXVII. évfolyam
286. (22152.) sz.
Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3 lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

Négy védett házat adtak át Marosludason

24 fogyatékkal élő személynek biztosítanak új otthont

Fotó: Nagy Tibor

Négy korszerűen felújított, védett lakóotthont adtak át kedden Marosludason, ahová összesen 24 fogyatékkal élő felnőtt személyt költöztetnek a Maros Megyei Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Igazgatóság alárendeltségébe tartozó marosludasi neuropszichiátriai rehabilitációs központból. A beruházásokat az a tör-

vény tette szükségessé, amely előírja, hogy a felnőtt sérülteket ellátó intézményekben legtöbb 50 bentlakóról gondoskodhatnak, a meglévő ludasi központban pedig mindeddig 108 fogyatékkal élő személyt láttak el.

Menyhárt Borbála

A négy védett lakóotthon pályázati úton valósult meg, a Maros Megyei Szociális Ellátási és Gyermekvédelmi Igazgatóság által kezdeményezett *Lépések a jövő felé* elnevezésű projekt révén, amelyre a finanszírozást a fogyatékkal élők jogainak védelmével foglalkozó országos hatóság biztosította.

(Folytatás a 10. oldalon)

Decemberben se feledje el idejében megújítani előfizetését a Népújságra! Ha előfizet, olcsóbban kézhez kapja, mint ha megvásárolná!

Népújság falinaptár – kapható az újságárusoknál!

Támadás a Művészeti Egyetem ellen

A múlt héten ünnepelte a George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem nyolc évtizedes fennállását. Az egykor rangos orvos- és gyógyszerészképző egyetem nemcsak a nevét – MOGYE – veszítette el a Petru Maior műszaki egyetem bekebelezésével, hanem a közösségünkbe jól beágyazott karakterét is.

4.

Magasztos hegyek kapujában

A vallási-kulturális különbségeket leszámítva, a klíma megszokása vett igénybe leginkább, bár Iszlámabád légkondicionált szállodájában, éttermeiben ez még nem is volt annyira mellbevágó.

6.

SC OPTICA - OPTOFARM SRL

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet Kíván!

DECEMBER

18

CSÜTÖRTÖK

Ma **AUGUSZTA**,
holnap **VIOLA** napja

Az év **352.** napja, hátravan **13** nap

8:01 6:53
16:36 14:53

A nappal hossza:
8 óra 35 perc

IDŐJÁRÁS

Részen napos
Hőmérséklet:
max.: **7 °C**
min.: **-1 °C**

naptár

Isten éltesse!

VIOLA: latin eredetű női név, mely az ibolya virág (Viola arvensis) latin nevéből származik, és sok nyelvben vált női névvé.

VALUTAÁRFOLYAM BNR: 2025. december 17.	
1 €	5,0923 lej
1 \$	4,3442 lej
100 Ft	1,3170 lej
1 g arany	602,8470 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében:

Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

M E G Y E I H Í R E K

Gyönyörű szép új világ

Ezzel a címmel tart a Byron Symphonic együttes rendkívüli hangversenyt december 18-án, csütörtökön 19 órakor a Kultúrpalota Nagytermében. A koncerten közreműködő Marosvásárhelyi Állami Filharmónia szimfonikus zenekart Remus Grama vezényli. Kedvezményes jegyeket csak a filharmónia jegypénztárában lehet vásárolni. Foglalni 10 és 13 óra között lehet a jegypénztárban vagy a 0265-261-420-as telefonszámon.

Cantus figuratus a Gecse utcai Kistemplomban

Advent utolsó vasárnapján, december 21-én 18 órától Laczkó Vass Róbert színművész és Székely Norbert zongoraművész a Cantus figuratus című előadóesttel lép fel Marosvásárhelyen a Gecse utcai Kistemplomban. A kifejezetten szakrális terekbe megálmodott esten a 20–21. századi magyar költészet istenes verseiből válogatás, illetve saját kompozíciók hangzanak el. Az előadásra a belépés díjtalan, de a fellépők iránti köszönet jeleként perselyes adományokat szívesen fogadnak.

Karácsonyi ajándék – kolozsvári fiatalok ünnepi műsora

December 21-én 17 órától meghitt adventi ünnepi alkalomra kerül sor a marosvásárhelyi Vártemplomban, ahol a hívek a Kolozsvár-alsóvárosi Ifjúsági Csoport szolgálatával hangolódhatnak a karácsony örömére, békéjére és szeretetére.

Kásler Magda karácsonyi népdalokat tanít

Marosvásárhelyen a cserealjai református egyházközség templomában advent negyedik vasárnapján, december 21-én a 18 órakor kezdődő istentisztelet keretében Kásler Magda népdalénekes karácsonyi népdalokat fog énekelni és tanítani az ünnepre készülők közösségnek.

Karácsony varázslatos szimfóniája a Máriaffi-kastélyban

Az Olaszok Demokratikus Egyesülete mindenkit szeretettel vár december 18-án, csütörtökön (ma) 17 órától Marossszentgyörgyre, a Máriaffi-kastélyba, ahol a Karácsony varázslatos szimfóniája című rendezvényen a nemzeti kisebbségek napját közösen ünneplik.

Craft Christmas by Herbio

Ezen a néven tartanak karácsonyi kézműves vásárt december 19–21. között a marosvásárhelyi Kultúrpalota előcsarnokában. Az érdeklődők erdélyi alkotók által készített egyedi tárgyak, ékszerek és kiegészítők, dekorációk és természetes alapanyagú termékek közül válogathatnak. A rendezvény pénteken 16–20, szombaton 10–18, vasárnap 10–14 óra között látogatható. A vásár célja, hogy támogassa a helyi kézműveseket, és lehetőséget adjon a közösségnek arra, hogy valódi értékeket képviselő, kézzel készült ajándékokat válasszon. A belépés ingyenes.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

November első napjaiban elkezdődtek a helyi utcák korszerűsítését célzó munkálatok Kibédén. A kivitelezés időjárásfüggő.

A munkagépek november elején jelentek meg a település utcáin, és az időjárás függvényében, de jó ütemben dolgoznak. Az Anghel Saligny országos beruházási program keretében Kibéd község 6 millió lejes támogatást nyert, amelyből négy mellékutcat korszerűsítenek közel két kilométer hosszúságban: a Kaszárnya, Iskola, Festők és Papszoros kap szilárd burkolatot.

A munkálat kezdeti fázisában a meglévő útfelületet távolítják el, majd a helyszín tömörítése után azt törtkőagggyal látják el. Az utcára nyíló kapubejárókat is újjáépítették. A felszedett felső útréteg egy köves, hasznosítható anyag, ezért azt újra felhasználják, az önkormányzat olyan utcák feljavítására fordítja, amelyekre eddig nem jutott megfelelő figyelem. A munkálatokat próbálják úgy ütemezni, hogy a forgalmat ne zavarják, illetve annak biztonságát ne veszélyeztessék.

A négy-öt hónapot igénylő beruházás időjárásfüggő, ezért remélik, hogy a késő őszi idő még kitart, de megtörténhet, hogy a téli időszakban szüneteltetni kell a munkálatokat. Zakariás Botond Csaba polgármester szerint a jövő nyáron már mindenképp új aszfaltrétegen lehet közlekedni ezekben az utcákban is. A munkálatok befejezése után még marad néhány utca, amely korszerűsítésre vár, szinte egy ugyanekkora hosszúságban. Termé-

szetesen azokat is szeretnék felújítani, ezért kihasználnak minden lehetőséget, hogy ezekre is pénzforrást szerezzenek.

A gazdasági megszorítások és a belpolitikai bizonytalanságok nem be-

folyásolták ezt a beruházást, de a kivitelező kiválasztására meghirdetett közbeszerzés a vártnál hosszabb lett, ugyanis volt egy fellebbezés, és ez három hónapos csúszást jelentett a község számára. (GRL)

Az utcák felső rétegét eltávolítják, tömörítés után törtkőagy kerül rá alapozásként
Fotó: Zakariás Botond Csaba

RENDEZVÉNY

Contactus 2025 – festészeti szalon

Ma, december 17-én 17 órakor nyílik meg a marosvásárhelyi Art Nouveau Galériában a festőművészek idei közös kiállítása. A Romániai Képzőművészek Szövetsége helyi fiókjának hagyományos rendezvénye ezúttal is a Contactus cím jegyében született munkákkal fogadja a közönséget. A 2025-ös szalon a korábbiánál nagyobb érdeklődésre számíthat, a Maros megyei alkotók mellett az ország több művészeti központjának képviselői is jelen lesznek a kiállításon festményeikkel. A tárlat január 14-én zárul.

Bernády Ház 30 – könyvbemutató

December 19-én, pénteken 17 órakor mutatják be a Bernády Ház 30 című, a városépítő polgármester nevét viselő alapítvány és kulturális központ három évtizedét tükröző kötetet a marosvásárhelyi Bernády Házban. A kiadvány visszatekintés és tisztelgés mindazok előtt, akik hozzájárultak az alapítvány fennmaradásához és fejlődéséhez. A rendezvényen közreműködik a Tiberius kamaraegyüttes és Sebestyén Aba színművész.

Fejezetek egy múzeum történetéből

A Maros Megyei Múzeum különleges kiállítást készít elő, amely meglepő vizuális formában idézi fel a város múzeumainak történetét. A Fejezetek egy múzeum történetéből. Példák Marosvásárhelyről című kiállítás történeti dokumentumok és képek alapján készült rekonstrukciók segítségével vizsgálja a 19. és 20. század múzeumainak nemzeti identitásformáló szerepét. A projekt hét tematikus és egy záró modul tartalmaz, amelyek mindegyike a város egy-egy fontosabb múzeumi gyűjteményének töredékeit idézi fel: megjelennek többek között a Székelyföldi Iparmúzeum, a Bernády-képtár és a római lelőhely

Pótszilveszter

A Maros Megyei Magyar Nyugdíjasok Klubja pótszilveszteri mulatságot szervez 2026. január 9-én a Darina vendéglőben (Tudor negyed, Dacia).

Köszöntsük együtt az új esztendőt dr. Buta Árpád és Ábrám Tibor társaságában!

Érdeklődni a 0265/264-442-es vagy a 0744-928-299-es telefonszámokon naponta 9–14 óra között.

régészeti kutatásai is. A kiállítás arra ösztönöz, hogy elgondolkodjunk a múzeumok, az emlékezet és az ideológia kapcsolatáról, és mérlegeljük, hogyan befolyásolják a kulturális intézmények a múlthoz való viszonyunkat. A megnyitóra december 18-án délután 5 órakor kerül sor a Történeti és Régészeti Osztály várbeli épületében. A kiállítás 2026 folyamán végig látogatható lesz.

A Mikulás-busz útvonalai

December 18-án a 17-es vonalon a vegyi kombinát és a jeddi végállomás között, 19-én a 3-as vonalon (a Béga utca és Remeteszeg között), 20-án a 20-as vonalon (a jeddi végállomás és a megyei kórház között), 21-én a 14-es vonalon (a kombinát és a Kárpátok sétány közötti szakaszon), december 22-én a 21-es vonalon (a Március 8. utca és a főtér között) vonalon fog közlekedni a Mikulás-busz.

Bordi András festőművészre emlékeznek

Bordi András festőművész mintegy negyven alkotásából nyílik kiállítás december 20-án, szombaton 12 órától a marosvásárhelyi unitárius egyházközség Bolyai tér 13. szám alatti tanácstermében. A 120 éve született művésznak emléket állító tárlatot az alkotó egykori barátja, Soós Árpád nyitja meg. A kiállítás január 30-ig látogatható hétköznapiokon 9 és 13 óra között.

Változatlan formában erősítette meg a román parlament a fasiszta és legionárius propaganda büntetését szigorító törvényt

Változatlan formában fogadta el a román képviselőház szerdán a fasiszta, legionárius, rasszista és idegengyűlölő propaganda büntetését szigorító törvenymódosítást, amelyet december elején küldött vissza megfontolásra a parlamentnek Nicușor Dan államfő.

Az elnök szerint az államnak kötelessége határozottan felépni az idegengyűlölet, valamint a diszkriminációra való felbujtás ellen, de szerinte a jogszabály „értelmezéseknek és visszaéléseknek teret engedő, pontatlan megfogalmazásai” könnyen ellenkező hatást eredményezhetnek, és tovább erősíthetik az amúgy is megosztott társadalomban meglévő feszültségeket, egyes előírásai pedig sértik az állampolgárok tájékozódási és szólásszabadságát is.

Nicușor Dan példaként azt hozta fel, hogy a klasszikus román és nemzetközi irodalom számos helyen tartalmaz idegengyűlölő eszméket, olyan szerzők tollából is, mint Ion Creangă, Mihai Eminescu, William Shakespeare vagy Charles Dickens. Az államfő érveivel azonban csak a kormányoldal által szélsőségesnek nevezett, magát szuverenistának tartó ellenzék értett egyet, és két hét alatt a parlament mindkét házában az eredeti szövegváltozatban erősítették meg a jogszabályt, amelynek kihirdetését így az elnök már nem tagadhatja meg. Nicușor Dan – az ellenzéki pártokhoz hasonlóan – korábban alkotmányossági óvással is megpróbálta megakadályozni a törvenymódosítást, de az alkotmánybíróság júliusi egyhangú döntésével elutasította érveit. A testület úgy

értékelte: a fasiszta és legionárius ideológia olyan történelmi és politikai fogalmak, amelyeket jogi értelmezésekkel nem lehet relativizálni, mivel olyan történelmi helyzeteket tükröznek, amelyek embercsoportokat módszeresen kiirtó, politikai gyilkosságokat rendszeresen elkövető, antiszemita, valóságos (nem csak elméleti lehetőségként felvázolt) társadalmi rendszereket alapoztak meg.

Romániában egy 2002-ben kiadott sürgősségi kormányrendelet alapján 3 hónaptól 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetik a fasiszta, rasszista, idegengyűlölő szervezetek jelképeinek nyilvános használatát és a háborús bűnösök emlékének ápolását, továbbá egytől öt évig terjedő szabadságvesztéssel sújtják ezen jelképek és személyiségek népszerűsítését.

A rendelet hatályát tíz éve a szintén fasisztának minősülő román legionárius mozgalomra és annak Vaszgárda nevű szervezetére is kiterjesztették.

A romániai zsidó közösség parlamenti képviselője, Silviu Vexler által kezdeményezett újabb módosítás a fasiszta, legionárius eszmék és jelképek online térben történő népszerűsítése esetén az eddigi másfélszeresére emelné a büntetési tételeket, és a holokauszttagadás büntetési lehetőségei közül törli a bírságot, ezért a bűncselekményért ezentúl szabadságvesztés járna.

Nicușor Dan múlt héten kijelentette, hogy bármilyen formában is fogadja el a képviselőház a Vexler-törvényként is ismert tervezetet, ki fogja hirdetni a jogszabályt, mert erre kötelezi az alkotmány. *(MTI)*

Kémeszközt fedeztek fel egy Franciaországba tartó olasz komphajón

Kémeszközt fedeztek fel egy Franciaországban kikötött olasz komphajón. A francia belügyminisztérium szerdán „nagyon súlyos”, feltételezhetően orosz beavatkozásnak minősítette az incidenst.

A francia hatóságok vasárnap indítottak eljárást „egy külföldi hatalom érdekei céljából, automatizált adatfeldolgozó rendszer ellen bűnszervezetben elkövetett támadás” és „bűnszövetségben való részvétel” miatt.

A nyomozást a francia titkosszolgálatok Belbiztonsági Főigazgatósága (DGSI) végzi, amely elsősorban kémelhárítással foglalkozik.

Az ügyben az olasz hatóságok riasztották Franciaországot. Az átadott információk szerint a Fantastic nevű komphajó informatikai rendszerét, amelynek a dél-franciaországi Sete-ben kellett kikötnie, egy olyan programmal

akarták megfertőzni, amely lehetővé tette volna a hajó feletti irányítás távoli átvételét – közölte a párizsi ügyészség.

A GNV hajózási társaság, a Fantastic tulajdonosa azonosította és semlegesítette a behatolási kísérletet anélkül, hogy az a vállalat informatikai rendszereire hatással lett volna, így azok érintetlenek maradtak – tudatta a GNV az AFP hírügynökséghez eljuttatott közleményében.

Az olasz hatóságok azonosítottak két legénységi tagot, egy lett és egy bolgár állampolgárt, akit meggyanúsítottak a kémtevékenységgel. Őket Sete kikötőjében őrizetbe vették a francia hatóságok. „Egyidejűleg házkutatásokba kezdtek Lettországbán, az Eurojust és a lett hatóságok nagyon aktív támogatásával” – tudatta a párizsi ügyészség.

A lett gyanúsított ellen azóta eljárás indult, és előzetes letartóztatásba helyezték, míg a bolgárt szabadon engedték, el-

lene semmilyen vádat nem emeltek a francia tájékoztatás szerint.

Laurent Nunez francia belügyminiszter szerint ez „nagyon súlyos ügy”: „a nyomozók egyértelműen egy külföldi beavatkozási kísérlet nyomára bukkantak”.

„Jelenleg a külföldi beavatkozások nagyon gyakran ugyanaból az országból származnak” – mondta a tárcavezető a Franceinfo hírrádióban. Újságírói kérdésre megerősítette, hogy Oroszországra gondolt.

A komphajót először lefoglalták és lepecsételték a francia hatóságok, majd miután a DGSI elvégezte a szükséges vizsgálatokat – amelyek során számos bizonyítékot rögzítettek, és a fedélzeten tartózkodó személyekre vonatkozóan minden veszélyt elhárítottak –, a több mint kétezer utas szállítására alkalmas komphajó folytathatta útját a Földközi-tengeren. *(MTI)*

ORSZÁG – VILÁG

Megsértették a koalíciós protokollt

Ilie Bolojan szerdán kijelentette: nem volt előnyös a kormánykoalíció számára az, hogy a Szociáldemokrata Párt (PSD) a hétfői szavazáson támogatta a Diana Buzoianu környezetvédelmi miniszter ellen benyújtott egyszerű indítványt. Ezzel kapcsolatban nyomatékosította ugyanakkor: nehéz erős csapatokat építeni, ha az emberek egymás között torzalkodnak, amint az a szenátusi vitán is történt, és a koalíciós pártok egyikének sincs semmi nyerőnivalója eme összezőrdülések nyomán, mivel a lakosság eredményeket vár a kormánytól. „Két lehetőségünk van: vagy újraindítjuk a dolgokat a koalícióban, megnézzük, mi működött jól, és mi nem, és továbblépünk – ez egy olyan munkahipotézis, amelyet megvalósíthatónak tartok, ha felelősségteljes emberek vagyunk. A második hipotézis az, hogy így folytatjuk: ma egy miniszter ellen indítunk indítványt, holnap egy másik miniszter ellen, holnapután az egyik párt a másik párt miniszterét hívja be a parlamentbe... A séртеgetés és kritizálás gyakorivá fog válni, és a kapcsolatok tovább romlanak” – szögezte le a kormányfő. *(Agerpres)*

Előzetes letartóztatásba került Răzvan Cuc

A bukaresti törvényszék szerdán elrendelte Alexandru-Răzvan Cuc volt szállításiügyi miniszter harmincnapos előzetes letartóztatását abban az ügyben, amelyben vesztegetésben való bűnsegédlettel gyanúsítja a korrupcióellenes ügyészség (DNA). A DNA korábbi közleménye szerint szeptemberben a Román Gépjármű-nyilvántartó Hivatal (RAR) 23 millió lej értékű közbeszerzést írt ki a műszaki ellenőrzéseknél használatos berendezések karbantartására. Szeptember és november között Răzvan Cuc közbenjárásával Cătălin Daniel Bușe 6 százalékos jutalékot ígért a RAR vezérigazgatójának, ha segít megújítani a hivatal és az üzletember Euro Quip International nevű cége közötti keretszerződést. *(Agerpres)*

Nicușor Dan találkozik a bírakkal és az ügyészekkel

Eddig körülbelül egy tucat bíró és ügyész jelezte részvételét a december 22-én a Cotroceni-palotában tartandó találkozón – jelentette ki szerdán az államelnök. „Tegnap reggel körülbelül 10-12 részvételi kérelem érkezett, és körülbelül 50 ember küldött különféle anyagokat az igazságszolgáltatás helyzetével kapcsolatban” – mondta az elnök. Hozzátette, a bírakkal és ügyészekkel való találkozónak lehet bizalmas jellegű része is arra az esetre, ha lesznek olyan személyek, akik nem akarják nyilvánosan vállalni mondandójukat. „Másképp az azonban, ha vannak nyilvános vádaskodások, magától értetődik, hogy a megvádolt személyeknek lehetőségük van válaszolni ezekre, és én ezt a lehetőséget meg is fogom nekik adni. Azt akarom, hogy a társadalomban vitassuk meg az igazságszolgáltatás helyzetét” – fűzte hozzá. *(Agerpres)*

Folytatódik a dolgozók sztrájkja a Louvre-ban

Részlegesen megnyitott szerda délbén a Louvre, annak ellenére, hogy a világ leglátogatottabb múzeumának dolgozói megszavazták a két nappal ezelőtt kezdődött határozatlan idejű, gördülő sztrájk folytatását, tiltakozásul a „romló munkakörülményeik” és az „elégtelen források” miatt.

Szerda reggel a szakszervezetek által összehívott közgyűlésen háromszáz dolgozó „egyhangúlag” megszavazta a határozatlan idejű sztrájk folytatását – közölték az AFP hírügynökséggel a szakszervezetek.

A kulturális minisztérium, amely közvetlenül tárgyal a szakszervezetekkel, javaslatokat tett a dolgozók elégedetlenségének csillapítására, de azokat a munkavállalók elutasították.

„Ezek méltatlan javaslatok” – mondta az AFP-nek Gary Guillaud a CGT szakszervezet részéről, amely a többségi képviselő a múzeumban.

A sztrájk hétfői első napját követően kedden a heti szünnap miatt volt zárva a Louvre.

A munkabeszüntetés folytatása ellenére a múzeum szerdán részben újranyitott, és az épületbe valamivel dél előtt beléphettek az első látogatók, a számukra hozzáférhető terek száma egyelőre azonban még nem ismert.

„A Louvre Múzeum bizonyos termei kivételesen zárva tartanak” – közölte az intézmény az X-en, „az okozott kellemetlenségért” elnézést kérve.

A kulturális minisztérium hétfőn a Louvre 2026-ra tervezett 5,7 millió eurós támogatáscsökkentésének visszavonása mellett javaslatot tett új munkahelyek létrehozására a múzeum biztonsági szolgálatánál, valamint rendkívüli jutalom kifizetését is vállalta. A szakszervezetek azonban tartós béremelést követel-

nek. A sztrájkmozgalom a karácsonyi ünnepek közeledtével a Louvre egymást követő problémái után indult meg.

Október 19-én fényes nappal maszkos betörők nyolc felbecsülhetetlen értékű ékszert – közöttük I. és III. Napóleon feleségének ékszereit – vitték el a koronaékszereket kiállító Apolló Galériából, a kár értéke 88 millió euró. Három héttel ezelőtt pedig egy vízszivárgás miatt az egyiptomi részleg könyvtárában több száz művet ért károsodás.

A szakszervezetek közvetlen tárgyalást kezdeményeztek a kulturális minisztériummal, „a belső szociális légkör példátlan romlása és az illetékes hatóságoktól várt válaszok szükségessége miatt”.

A Louvre elnökének, Laurence des Cars-nak néhány hónapig együtt kell dolgoznia Philippe Josttal, a Notre-Dame újjáépítési munkálatait fel-

ügyelő magas rangú köztisztviselővel, akit Rachida Dati kulturális miniszter pénteken megbízott a múzeum „mélyreható átszervezésével”.

A héten a szenátusban meghallgatásokat is tartanak a múzeum működési zavaraiival kapcsolatos

problémák kivizsgálására. Laurence des Cars-t, aki 2021 vége óta vezeti a múzeumot, szerda délután hallgatták meg a szenátorok.

Az októberi rablás után elrendelt közigazgatási vizsgálat első következtetései azt állapították meg, hogy a múzeum „krónikusan alábecsülte” a behatolás és a lopás kockázatát, „a biztonsági rendszerek pedig elavultak”. *(MTI)*

Támadás a Művészeti Egyetem ellen

Az egyetemi sokszínűség érték

A múlt héten ünnepelte a George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem nyolc évtizedes fennállását. Az egykor rangos orvos- és gyógyszerésképző egyetem nemcsak a nevét – MOGYE – veszttette el a Petru Maior műszaki egyetem bekebelezésével, hanem a közösségünkbe jól beágyazott karakterét is. A város és a régió hagyományaitól idegen szellemiségű Leonard Azamfirei rektor a múlt csütörtöki ünnepi gálán gyarmatosító hangnemben szólította fel a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemet a beolvadásra. A markáns PSD-támogatással rendelkező rektor ultimátumot intézett a város egyetlen, valódi multikulturális felsőfokú intézményének vezetőihez, és kijelentette: amennyiben nem hódolnak be, egyetemén saját színházművészeti képzést indítanak. Az egyesüléssel – ismerve a magyar nyelvű orvos- és gyógyszerésképzés elsorvasztását –, Azamfrei támogatói és elbarátai segítségével az egykori „Színi” végleg a süllyesztőbe kerülne, a marosvásárhelyi magyar közösség többi veszteségei mellé.

Karácsonyi Zsigmond

A közösségi médiában megjelent bejegyzésekből áradó aggodalommal és elkeseredéssel összhangban adott ki nyilatkozatot az RMDSZ és az Erdélyi Magyar Szövetség megyei szervezete.

Szellemi szabadság és autonómia

„Az RMDSZ határozott álláspontja szerint a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem önállósága megőrzendő, és minden olyan felvétel, amely az intézmény beolvasztására vagy alárendelésére irányul, rossz irányba mutat. Jelen állásfoglalásunk a sajtóban megjelent nyilatkozatokra és véleményekre reagál, köztük a George Emil Palade Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem rektora, Leonard Azamfirei által tett nyilatkozatra, amely a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem és a George Emil Palade Egyetem közötti esetleges fúzió lehetőségét vetette fel” – olvasható a Maros megyei RMDSZ-elnök, Csibi Attila-Zoltán nyilatkozatban. Majd így folytatja:

„Fontosnak tartjuk egyértelművé tenni, hogy ezek a felvetések nem előztek meg semmilyen hivatalos szakmai egyeztetést, tárgyalást vagy intézményközi párbeszédet az érintett felsőoktatási intézmény vezetésével, oktatóival, hallgatóival és közösségével, sem a közösségi érdekképviseleti szerepet betöltő szervezetekkel.

Ezek egyoldalú nyilatkozatok és vélemények, amelyeket nem tekintünk tárgyalási alapnak, és amelyeket határozottan elutasí-

tunk. A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem nem egy szervezeti elem egy nagyobb struktúrában belül, hanem önálló alkotói és oktatási tér, amely saját szakmai logikával, hagyománnyal és küldetéssel rendelkezik. Egy ilyen intézmény értékét nem az adminisztratív mérete, hanem a szellemi szabadsága és autonómiája adja.

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Ezért világossá tesszük: az RMDSZ nem támogat semmilyen olyan megoldást, amely a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem önálló státuszát veszélyezteti. Ugyanakkor nyitottak vagyunk az egyenrangú partnerségen alapuló együttműködésekre, amelyek tiszteltben tartják az intézmények identitását és döntési szabadságát.”

A hatalom megtartása a cél

Az Erdélyi Magyar Szövetség nevében megszólaló társelnökök, *Kali István* és *Pápai László Zsolt* a rektor túlélési manőverére hívták fel a figyelmet: „Ami Marosvásárhelyen történik, az nem reform. Nem modernizáció. És nem a diákok érdekeiről szól. Márpedig az oktatás mindenekelőtt a diákokról, a fiatalokról kell szólnon. Ami itt kibontakozni készül, az a hatalomról megtartásáról szól. Nyers, leplezetlen hatalomgyakorlásról.

Egykor volt egy nagy múltú intézmény, a MOGYE. Ma már egy arctalan monstrum, amely az egyetemi kannibalizmus eredményeképpen jött létre. Most pedig úgy érzi a vezetője, hogy újra eljött az idő, hogy terjeszkedjen. A célkeresztbe ezúttal Marosvásárhely utolsó, valóban multikulturális felsőoktatási intézménye, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem került.

Ne legyenek kétségeink: ez a bekebelezési vágy hideg számítás. A rektor túlélési manővere, ahol az egyetemi térkép átrajzolása csak eszköz arra, hogy meghosszabbítsa a saját mandátumát. Láttuk már ezt a filmet a Petru Maior Egyetemmel. Az ő logikájuk szerint, ha a megaegyetem bekebelez egy másikat, akkor az már egy újabb egyetemnek számít, és mint ilyen, a régi rektor újabb mandátumhoz juthat.”

Sajnálatos, hogy Leonard Azamfirei gyarmatosító szándékát a román politikum és sajtó támogatja, amint a tegnapi Cuvântul liber napilap jegyzetítője a magyar közösség aggodalmának hangot adó nyilatkozatot etnikai feszültségszításnak minősíti. Cáfolnom kell a kolléga állítását, hisz mi nem feledhetjük, hogy az ő lapjuk és egykori főszerkesztőjük volt a felbujtója az 1990-es véres eseményekbe torkolló „tűzhely”védőknek. Mi most is a saját identitásunkhoz, a Marosvásárhelyre egykor jellemző termékeny multikulturalitáshoz ragaszkodunk. És még mindig számonkérjük a törvényileg szavatolt, de meg nem valósult magyar orvos- és gyógyszerész képzés visszaállítására tett ígéreteket.

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Sebestyén Mihály

A negyvenes évek elején, amikor a város örömkönnyekeket hullatott, mert megszabadult Dandea és társainak önkényétől, és igencsak sokat remélt az új hatalomtól – az épp folyó világháború dacára – a magyar kultúra támogatása terén, megtörtént, hogy Vásárhelyen nem volt színiévad. A kolozsvári Nemzeti Színház, mely visszakapta Hunyadi téri hajlékát, néha átrándult öt-hatnapos vendéggjátékra, de egyébként a m. kir. vallás- és közoktatási minisztérium színházi szakemberei Marosvásárhelyre a miskolci színházat jelölték ki állandó játszótársnak. Miskolcnak azon túl, hogy tekintélyes távolságra van városunktól, még el kellett látnia saját székhelyén kívül Nyíregyháza közönségét is. Ez pedig azt jelentette, hogy egy rövid két hónapos nyári színiéavaddal „szúrták ki a szemét” a nézőknek.

Azaz csak „szúrták” volna, ha lett volna hol játszani. Ugyanis Vásárhelyen akkoriban három terem jöhetett elméletileg szóba: a Transylvánia szálloda színházterme, a zsidó kultúrház, amelyet elkoboztak építetőitől, és a Kultúrpalota Nagyterme. (Az Apolló akkor már nem felelt meg a megnövekedett színházi igényeknek, mércének.) Csakhogy mindhárom

helyiségben mozi működött, amelyért a bérlők nehéz pénzeket fizettek a városnak, ill. az államnak, és nem szívesen mondtak le a moziba járók filléreiről, pengőiről. Amúgy törvény védte őket, amely kimondta, hogy a mozi a közszórákoztatás fontos eszköze, és a mozikat nem lehet átalakítani más funkciójú haszonforrássá. Még színházzá sem. Volt ugyan egy megegyezése a városnak a Palota bérlőivel, amely szerint évi 24 alkalomra átadják más rendezvények számára a hangversenytermet – aminek Bernády is szánta az épület dísztermét. Ám az egykori finansziális gondok felülírták a szép szándékot, és már a kezdet kezdetén mozi is működött a Palotában, a díszpáholyból alakították ki a vetítőszobát.

A Székely Szó (a város egyetlen tőkeerős napilapja) erőteljes mozgalmat indított a színház érdekében. Szerinte a Kultúrpalota Nagyterme kiválóan alkalmas volt színházi előadásokra. Ehhez ki kellett volna alakítani bővítéssel a színházi öltözőket (a Palota mögötti üres telekre gondoltak), és a zsinórpaddás is megoldható lett volna, ha az orgonát leszerelik, és odaadják valamelyik felekezetnek, hadd szólnon annak templomában.

Színházi história

Az orgona száműzésének élharcosa a Székely Szó főszerkesztője, Szász Endre újságíró és „kultúrember” volt. Csiszár Lajos építész, Bernády barátja felszólalt a barbár szándék ellen, és kijelentette, a Kultúrpalota színpada nem színháznak való, az orgonát eleve ide, e terem akusztikájához tervezték, itt a helye. Egyben elmesélte az újságolvasóknak, miért nincs közsínháza Vásárhelyenek. Íme:

„A marosvásárhelyi állandó színház és vígadó közeli históriájáról érdemes tudni, hogy ezeket vendéglő és kávéházzal több éve az egykori főtéri »állé« helyére tervezték. Az a bizonyos nagy fákkal beültetett »állé« a főtér közepén a Bolyai utcától a Baross utcáig terjedt. A Széchenyi tér felső végére, a Bodor kút helyére később gondolt Bernády. A főtér e felső részét Kossuth parknak hívták. A színházépítés miatt a Kossuth-szobrot el kellett volna helyezni, ezért a polgárság egy része Kossuth Ferenc akkori miniszternél kért a szobor részére oltalmat, s használta ki a kérdést Bernády ellen politikailag. Ekkor lett szállóige az egyik polgártárs elszólása kapcsán: »Kossuth apánk, amely«... (Sőt, Petry Zsigmond szerint: »imádságos Kossuth apánk«.) A törvényható-

sági bizottság, a színház céljára, hogy elvágja a kérdés politikai élet, a mai vármegyeház helyét jelölte ki. Ez a telek akkor nem volt még a városé, hanem Pap Jánosé volt. A gyűlésből határozat után népes küldöttségben vonultunk át Pap Jánoshoz. Itt az idős Gáspár Antal bizottsági tag vitte a szót. Arra már nem emlékszem, hogy Petry Zsigmond, a Kossuth-téri színházépítés főellenzője jelen volt-e? A város megvásárolta azután nemcsak a Pap János-féle telket, hanem az Albina kivételével az összes ingatlanokat le a volt Dinnyeföld utcáig (mai Béla király utca, utóbb Cuza Vodă). A színházépítést a Balkán-háborút (1913) követő pénzkrízis akadályozta meg. Nem épülhetett sem színház, sem vígadó, sem pedig városi szálloda, melyek telkeként a mai görög-katolikus templom és parkját jelölték ki. A Kossuth parkba a görögkeleti katedrális, a tervezett színház helyére a vármegyeháza épült.

Az utódok nem nagyon vették figyelembe az eredeti koncepciót. Így nem lett a terv szerint a Kultúrpalota sarokboltja patika, míg a most bútorüzletnek használt mezzaninos, intim helyiség, lépcsős interierjével ugyancsak nem lett a terv szerinti cukrászda. A város

oda nőtt, hogy mindkét ily üzlet aktuális volna. A főtér forgalmi része letolódott már az Agrárbank épületénél is alább. 50 évvel ezelőtt (azaz 1893-ban) a Takarékpénztártól a Központi Szállóig (akkor Kiss János-féle vendéglő – kb. a Transilvánia szállodáig) terjedt a városi fő forgalom. Az allé két oldalán akkor kispolgári, egyszerű házak álltak, mint amilyen a Nap vendéglő és a Kántor-féle üzlet épülete. A Pap-palota helyén barakszerű épületben volt a nagymé-

szárszék. Ma a színház, vígadó, városi szálloda, kávéház, vendéglő építése nem aktuális, békésebb napok kellene hozzá. Ma téglá- és cementgyár a legaktuálisabb, hogy lakások épülhessenek. Ma tehát boldog lehet a város, ha a Kultúrház hiányait helyrehozhatná, a bútorok, berendezések, felszerelések kijavítását megtehetné.”

Csiszár Lajos azzal zárja elme-futtatását, hogy véleménye változatlanul makacs: a marosvárhelyi Kultúrpalota díszterme nem alkalmas színháznak.¹

Mindezek dacára – a kényszerítő körülmények súlya alatt – 1946-tól mégis a város Székely Színháza a Közművelődési Házban játszott, amíg felépült saját hajléka. (Amely röpké félszázad után maga is renoválásra szorul.)

¹Székely Szó 3. évf. (1943), 236. sz.

SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegek, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (72.)

Polcz Elaine, a tanatólógus és játéktérapeuta

Emlékezhettünk, hogy a Márton Áron-kiállítással párhuzamosan mi, vásárhelyiek (is) megcsodálhattuk a *Világjáték* névre keresztelt Polcz Elaine-kiállítást a várban.

Kiss Zsuzsánna

„A hétköznapi emberi megnyilvánulásaiban és pszichológusi-írói életművében egyaránt elbűvölően empátikus, bölcs, vigasztaló és invenciózus Polcz Elaine (Kolozsvár, 1922. október 7. – Budapest, 2007. szeptember 20.) a második világháború civileket érintő rémségeinek asszonyi tanúja és elbeszélője, a magyar hospice mozgalom és a Magyar Hospice Alapítvány alapítója, a haldokló betegek és a gyászban lévők legfőbb támogató pszichológusa (tanatólógus), játékdiasznosza és játéktérapeuta, az örömmel és lelki harmóniára törekvéssel főzni akarók szakácskönyvírója, s nem utolsósorban a fiatal magyar írógenerációk mesterének tekintett Mészöly Miklós felesége volt.

Egy rosszul sikerült házasság árnyékában

Polcz Elaine keresztneve Ibolya lett volna, otthoni környezete így is szólította, csak-hogy Trianon után olykor nehézségekbe ütközött a magyar nevek erdélyi anyakönyvezése. Francia származású édesapja diszharmonikus házasságban élt édesanyjával; amikor az orvosnak készülő Elaine tizenkilenc évesen férjhez ment, a rossz családi minta szerint, gyanútlanul és tudatlanul lett szerelmese és hitvese egy háborút megjárt, ivásba menekülő, rideg, hűségre képtelen férfiúnak.

Asszonyi szenvedései sora ezzel az 1944 márciusában Kolozsvárott megkötött házassággal el is kezdődött. Férje ivászatait az önfeláldozásra kész Elaine úgy próbálta megakadályozni, hogy maga is ivott, s mivel nem bírta az alkoholt, sokszor életveszélyes állapotba jutott a tanító célzatú italozástól.

„Szeretet, könyörgés, logikus meggyőzés, orvosi és egyéb érvek nem hatottak [...]. Taktikát változtattam. Ha inni kezdett, én a kétszeresét ittam. [...] Kicsit lennebb hagyott, aztán folytatta, rosszabbul lett a májával. Utolsó kártyámat játszottam ki: ha ivott, bármilyen keveset, azonnal eszméletlenre ittam magamat. [...] Orvos, injekciók, izgalmak. Amikor cianotikus kőrmökkel és szájjal, hideg verítékben feküdtem, akkor talán megrendült, ölelt és csókolt. Ezért hagyta abba

az ivást [...] (Asszony a fronton. Egy fejezet életéből. Első megjelenés 1991, id.: Jelenkor, 2005, 18–19.).

Az Asszony a fronton című könyve egy háború és egy házasság egybefonódó története, egy olyan történet, amelyet „egyszer már el kell mondani”. Az elbeszélő őszintesége, szeretetteli, irgalmas-irgalmatlan tárgyilagossága megindító és példaértékű. A kötet mottója így szól:

„A háború nem könnyű. A házasság sem. Megpróbálok elmondani neked, hogyan volt, mert egyszer

minderről megdöbbenő sorokat olvashatunk a regény lapjain. Például azt, hogy a román vezető tisztikar pezsgős vacsorára hívta, leittatta, majd felkoncolta a német tisztikart, hogy azután a légénységet szétugraszta elfogja, és megadásra adason utasítást. Szerzőnk megjegyzi: „Mennyit bajlódott és ügyetlenkedett Magyarország a rosszul palástolt, rosszul szervezett kilépési kísérletekkel! A Feleki-tetőn német ágyúk, Kolozsvár tele németekkel, [...] akik] a megszokott és bevált taktikájukat alkalmazták: megengedték, hogy a most már ellenségesnek nyilvánított Romániával szemben a magyar csapatok területeket foglaljanak el, és az anyaországhoz csatolják (luciferi ötlet, nem?)” (Asszony a fronton, 2005, 28–29.).

Kolozsvár lakói, mit tehetnek, menekülnek. Elaine anyósa a csákvári Esterházyak kulcsárnője, így Elaine és férje oda indulnak, a magyar diplomáciai testület részeként. A menekültidill sehol és semeddig sem tart, hiszen állandó golyó- és bombaveszély kíséri útjukat gyalog, teherautóban, aknában, pincében. A frontvonal ide-oda hullámozása rettegésben tartja a már javában nélkülöző, fázó, éhező, szomjazó, élősködők által kínzott dunántúliakat (is). A regény ritmusa hol lassít, hol gyorsít: hűen követi a frontvonal idegterpő ingajaratát.

Mikor a hátszágban maradt férfiakat elkülönítik, elhurcolják, a nők teljesen védtelenül maradnak. Az oroszok a csákvári plébániára rendezik be „kommandatúrájukat”, amely egyúttal a nők tömeges megérőszakolásának egyik fő helyszíne lesz. A háború védtelen civil hátszága vérző, beteg, halódó ördögkatlanná változik.

Tárgyilag hangnemből a borzalmakról

„Rúgtam és ütöttem, teljes erőmből, de a következő percben már a földön voltam. [...] Hallottam, ahogy a mennyezetről egy női hang csapott le: anyu, anyuka! – kiabálta. Aztán rájöttem, hogy az én hangom az, én kiabálok. [...] abbahagytam [...]. A tudatommal nem tért vissza a testérzékelésem, mintha megdermedtem vagy kihültem volna. Az ablaktalan, fűtetlen szobában mezeten alsótesttel fázhattam is. Nem tudom, hány orosz ment át rajtam azután, azt sem, hogy azelőtt menynyi. Mikor hajnalodott, otthagytak.”

Forrás: Libri.hu

már el kell mondani.” (Asszony a fronton, 2005, 5.)

Elaine ifjú férje, János (aki a Pásztortűz folyóirat szerkesztője lesz) gonorreával fertőzi meg a kétértelmű vicceket sem azonnal értő, szinte gyermeklány feleségét. Az orvos szája Elaine-t, és azt ajánlja, hogy váljon el, mert ez az átadott fertőzés „sima” válóok. Elaine nem is érti a helyzetet, amelyet aztán regényíróként ... derűs öniróniával ábrázol:

„– Miért válnak? – kérdeztem csodálkozva. – Azért, mert az ura ezt valahonnan szerezte. – De hátha én szereztem? [...] Nézze, kedves kicsi fiatalasszony, maga még a koránál is fiatalabb és tájékozatlanabb. Honnan veszi ezt a gyanútlanyságot és bizalmat?” (Asszony a fronton, 2005, 26.)

Megdöbbenő sorok

A „polgári élet” e titkolandó fájdalmát sokszorozza meg a kolozsvári zsidók gettóba zárásának és deportálásának borzalma, Kolozsvár szényegbombázása, a „kis magyar világ” vége, illetve Románia 1944. augusztusi háborús kiugrása;

Ünnepelni jó

Az ünneplés boldogsága manapság egyenlő lett a legnagyobb, leggyönyörűbb ajándék, a legkülönlegesebb játék, a legfinomabb étel, a legkülönb szórakozás fogalmával. És közben elveszítettük a lényegét, a várakozást, a méltó felkészülést Krisztus születésére, a hitet a Megváltó eljövételében, ahogyan az istenfélő emberek ünnepelnek.

Mert ünnepelni jó. Ám az ünnep elsősorban érzés, valami bensőséges megtapasztalása egy közös hitnek, együtt megélt célnak és elképzelésnek, az örömmel, amelyet képesek vagyunk egymásnak nyújtani. Az ünneplés lényege nem a külső csillogás. Az igazi ünnepi érzés a figyelem, amit adok és kapok, a szeretet, amelyet sugározom és átérzek, a nehezen megfogalmazható érzelmi hasonulás a hozzám legközelebb állókhoz, netán – rendkívüli esetben – nagyon sokakhoz. Valami megfoghatatlan öröm, miközben úgy érzem, hogy magamhoz ölelem az egész világot.

Az ünnep az együtt töltött minőségi idő kellene legyen, a jó kedvvel és harmóniában egymás felé fordulás ideje. Amikor észreveszem a másikat, és teszek egy gesztust feléje. Ami valójában szinte semmi, de valakinek ez lehet a legtöbb.

Harmónia-összeállításunk minden szerzője nevében

Albert Ildikó gondolataival kívánunk

szép, tartalmas, békés és boldog karácsonyt.

(Asszony a fronton, 2005, 108–109.)

A Berlin bevételére készül, a győzelemig folytatandó harcot élvező (?), öldöklő gépekké torzított orosz katonák esténként a pincéből ütessel-veréssel, eszméletvesztő durvasággal szerzik be áldozataikat. Akiket nappal csákányozásra, árokásásra, jó esetben takarításra, krumplipucolásra használtak. Csoportosan körbeguggolják a megszerzett női testet, gyufaszálakat gyújtogatva mérik, lopott karórán, az egy-egy bajtársnak jutó „dobro robota” időt, sürgetik egymást (111). Néha „a fékevesztett erőszak miatt” eltörik egy-egy szerencsétlen nő hátgerincét. Mindenkit megfertőznek. Amúgy is már sok pincelakónak és sok harcolónak is „kukacos sebei” vannak, háromféle tetű és rüh eszi őket... többféle nemi betegség is elterjed járványosan. Minden nő vérzik. A csákvári orvos semmit sem enyhít a nők baján, sőt, ameddig véreznek, addig nem fertőződhetnek meg, állítja, de persze nem mond igazat (113.). A pincékben meghúzódnók számára az egyik legnagyobb gond anyagcsere-folyamataik kínzó szüksége:

„Lőttek, állandóan lőttek. [...] De este 6 órától 6 óra 10 percig mindig tűzszünet volt. [...] akkor mindannyian fölrohantunk” (118.).

A „győzelemre ítélt” katonák is kimerültek, szomjasak, éhesek, kapcájuk sincs. Nagy ritkán levedlik terminátori vadságukat. Amikor például a megaláztatott sorsát csendesen, már csak alig vonszoló, százszor kihasznált asszonyt véletlenül-játékból rúgják meg, akkor azonnal orvoshoz szállítják, élelmet szereznek neki... Polcz Elaine nemcsak a csendesen leírt szörnyű tényekkel, de hangneme tárgyilagosságával is mehökkenti az olvasót, akit regénye egy-egy pontján, mint a mottóban tette, egyes szám második személyben megszólít. Miközben a borzalmakba kénytelen-kelletlen beleszokó „gyengébb nem” egyéni és közösségi, testi és lelki állapotrájzat dokumentálja, emberségvágyával képes újra és újra felvillantani az élet szeretetét és az emberi bizalom olthatatlan reményét, sőt, olykor a kegyetlenné tor-

zított, meghasonlott szovjet (nemcsak orosz, százféle nemzetiségű) katonák emberségesebb megnyilvánulásait is képes rögzíteni... Az epilepsziás görcsben rángatózó kislányt nem bántják, elviszik helyette a nagymamáját. Egyik tiszt tejet, matracot adományoz egy hosszabb (kizárólagos) pásztóróráért, egy „renitens” katona egyszer megsajnálja az áldozatot, kimentti társai fal-kája elől, ölbe veszi, dédelgetni próbálja (116.). A háborús tulajdonközösségről szólva, az elbeszélő megjegyzi:

„Ilyenek voltak az oroszok. Egyik kezükkel üttek, másikkal simogattak. [...] megosztották velünk az utolsó falatjukat” (133.).

Amikor parádés példastatuálás céljából egyszer Elaine-t felszólítják, hogy mutassa meg, melyik katona erőszakolta meg, Elaine megpillantja a szűkölő félelmet az egyik katona szemében – és nem árulja el (132.).

Megkísérti az öngyilkosság gondolata

A csákvári Esterházy-kastélyban, miután persze kifosztják és tönkreteszik, az egyik termet elsősegélynyújtásra rendezik be. Polcz Elaine ápolónőként odakerül. Borzalmakat lát ott is. Hogy mint a középkori operációknál, előbb földig leittatják a sérültet, aztán baltával szabadítják meg sorozatlövést kapott végtagjától... Ilyesmikhez kellene asszisztálnia: „mocskos ollóval, érzéstelenítés nélkül, egy eszméleténél lévő ember ujjait levagdosni” (139.).

A főbelövés veszélyét vállalva Elaine otthagyja a kastélyt. Megrázó tapasztalata, hogy szinte sehol, egyetlen távolabbi épen maradt házba sem fogadják be az oroszok által már „használt” nőket, mert attól félnek, hogy utána az ő házukat is feldúlják. Beszámol az első megváltásszerű fürdésről (143.), a bátor és nagylelkű Anna néniről, akinél végül meghúzódnak (151.). De a háború utolsó hetei oly zavarosak, oly kibíratlanok, és annyi halálos áldozatot lát maga körül, hogy megkísérti az öngyilkosság gondolata (149.).

(Folytatjuk)

Pakisztán (3.)

Skardu – Magasztos hegyek kapujában

Veress Zsombor

„Ha unod az ipari turizmust”

Iszlámábádban csak átmenetileg és rövid ideig tartózkodtunk, viszont ez éppen elég volt ahhoz, hogy átéssünk az első kulturális sokkon, szokjuk a helyi arcokat, ízeket, éghajlatot, de egymást is.

Megérkezünk Skardu repülőtérére

Túratársakként 6-an vettünk részt életünk egyik legkülönlegesebb utazásán, volt közöttünk két jogász, ács, mérnök, pénzügyi vezető és gyógyszerész, mindannyian jó néhány (magas)hegyi túrával a tarsolyunkban, megfelelő elszántsággal, túl az élet valószínűségi számítás szerinti derekán. Hetedikként túravezetőnk, dr. Nagy Balázs, az ELTE Természetföldrajzi Tanszékének geográfus oktatója sok évtizedes szakmai, kutatói, hegymászói tapasztalatával, széles körű, kimeríthetetlen tudásával élő lexikonként állt kis csapatunk élén. Csüngtünk minden szaván, mesélt az utazás minden percében földrajzról, geológiáról, történelemről, kultúrtörténetről, helyi kultúráról, művészetekről, s még akkor is oktatott, amikor mi már köptük ki a tüdönket egy-egy kapaszkodón. A lehető legjobb kezekben voltunk, hála ezért annak a kalandtúrákat szervező utazási irodának is, amelyiknek sokatmondó jelmondata: „ha unod az ipari turizmust”.

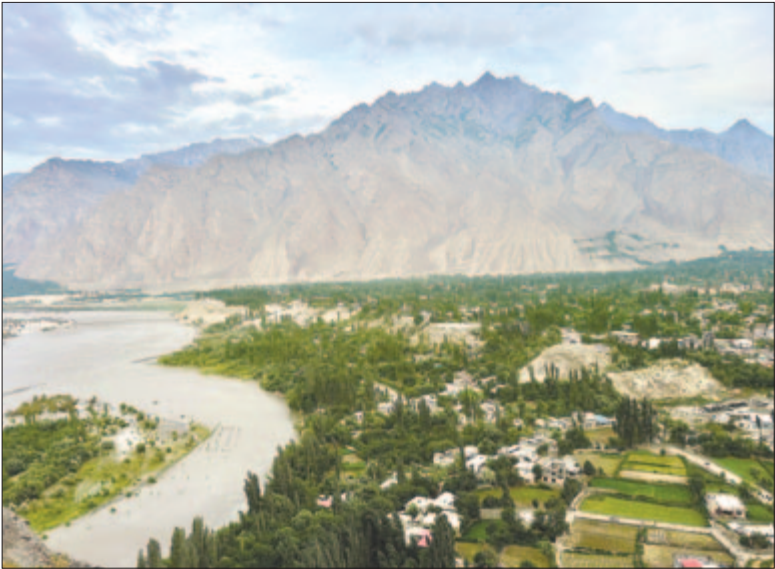
A vallási-kulturális különbségeket leszámítva, a klíma megszokása vett igénybe leginkább, bár Iszlámábád légkondicionált szállodájában, éttermeiben ez még nem is volt annyira mellbevágó. Az étkezése-

inkről elmondhatom, hogy egész utazás alatt, beleértve a kéthetes sátorozást is, all inclusive ellátásban volt részünk. Pakisztánban kiváló, rendkívül olcsó és bőséges ételadagokat adnak, kiegyensúlyozott arányban húst és növényi eledeleket egyaránt, a rizs és az indiai lepénykenyér (chapati) alapételek. Negatívumként csak a számunkra nem

szerű grillezett húsrudacskákat ott is kóstolhattunk, csak nyilván nem disznóhúsból készültet, és a curry abból sem hiányzott. Nagy a gyanúm, hogy a románok nemzeti eledele török, illetve balkáni közvetítéssel kerülhetett Közel-Kelet-ről a mi asztalainkra is. De jó, hogy került!

Átkelés a Himaláján

Szóval utazásunk egyik fontos előrelépéseként, az ország északi részén fekvő Iszlámábádból egy belföldi járatral még északabbra repültünk, az Indus partján fekvő Skardu városba, a Karakorum magasztos hegyeinek kapujába. Egyórás repülésünket a Himalája feletti átkelés tette emlékezetessé, a leszállás pedig még izgalmasabb volt, hiszen a 200 személyes sugárhajtású gépet úgy kellett éles dőlésszögben bekanyarítani a viszonylag szűk, 4-5000 méteres hegyek közé ékelt völgybe, hogy közben ne álljunk fejre. Nagyon izgatott voltam, amikor a megdőlt repülőből megpillanthattam Dél-Ázsia egyik legnagyobb folyóját, azt a hatalmas, életet adó vizet, amelynek köszönhetően már

Skardu és az Indus madártávlatból

megszokott ázsiai fűszerezettséget tudnám említeni, de ez egy szubjektív vélemény, nem mindenkinek jelentett gondot. Én, aki gyakorlatilag sós, borson, fűszerpaprikán, hagymán és fokhagymán nőttem fel, szokatlannak tartottam a curry fűszerkeverék markáns ízét, túlzott használatát, mivel még a kekszben is ugyanazt az ízt éreztem, mint a mártásos húsokban. Na de hát ez Ázsia, itt nincsen étel és élet curry nélkül, aki azt hiszi, hogy ott is paccallevest és miccset ehet, az inkább el se induljon. Egyébként miccs-

három évezreddel Krisztus előtt felemelkedett, virágzott, majd eltűnt a történelem egyik legkorábbi civilizációja.

Hamis pilótaengedélyek

Azért megkönnyebbültem, amikor végre földet értünk, hiszen éppen azon a napon olvastam, hogy 2020-ban megtiltották a pakisztáni nemzetközi légitársaságnak (PIA) az USA-ba és Európába irányuló repüléseket, miután egy vizsgálat feltárta, hogy a pilótaengedélyek legalább egynegyede hamis vagy csalással szerzett. Ez még annál is durvább, mint amikor itthon azt tapasztaljuk, hogy az

ország analfabétái is sikeresen megszerzik vagy inkább beszerzik járművezetői jogosítványukat.

Elképzeltem, amint egy suszter vagy egy gyógyszerész beül a pilótaszékbe, és a magasba emeli a gépet, de aztán elhessegettem magamtól a rossz gondolatokat, előítéleteket azzal a régi viccel, amely szerint akármilyen repülés közben, egy dolog egészen biztos: a repülő sosem marad a levegőben.

Szerencsés leszállás Skarduban

Mi sem maradtunk ott, Isten óvó tenyerén szálltunk alá Skardu repülőtérén, ahol már várt bennünket az a két helyi túravezető, akikre attól a pillanattól kezdve elutazásunkig rábíztuk életünket.

Skardu egy tipikus közép-ázsiai város, egy zöldellő oázis a sivatagosan kopár magas hegyek ölelésében. 100.000 lakosával jelentős település Kasmír régió Gilgit-Baltisztán közigazgatási területén. És itt máris meg kell állnunk néhány fogalom tisztázására. Először is Közép-Ázsia alatt nem Ázsia mértani közepe értendő. Az elnevezés eredete a 19. századra vezethető vissza, azokra az időkre, amikor itt találkozott a kínai, az orosz és a brit birodalom. Azonban a hatalmas, több ázsiai országot is érintő szárazföldi területnek jóval régebbi történelmi, politikai, kulturális és földrajzi vonatkozásai vannak, hiszen az idők során keresztút-ként szolgált emberek, árucikkek és eszmék mozgásában Európa, Közel-Kelet, Dél- és Kelet-Ázsia között.

Kasmír – a kibékíthetetlen konfliktusok forrása

A másik tisztázásra váró terminus Kasmír, amiről elsőként a világ egyik legfinomabb szálú és legértékesebb állati eredetű anyagja, a kasmírgyapjú jut eszünkbe talán, de történetem szempontjából a földrajzi régió kap főszerepet, ami nyilván nem függetleníthető a kasmírkecskétől sem. A tágabb értelemben vett Kasmír az indiai szubkontinens északnyugati részén terül el India, Pakisztán és Kína határának vidékén. És mint sok más helyen a világon, pont a határ

A skardui főutca forgalma

a gond, ugyanis ezért a területért hosszú ideje tartó, rendkívül összetett, gyakorlatilag kibékíthetetlen konfliktus van India és Pakisztán között, amely időről időre fellángol, és vére menő, sok emberi áldozatot követelő fegyveres összecsapásokba torkollik. Ez a határvita már azóta létezik, amióta 1947-ben Pakisztán függetlenné vált Indiától. Az évtizedek háborúskodása során annyira jutottak, hogy az 1949-ben megállapított tűzszüneti vonalat 1972-ben ellenőrzési vonallá keresztelték át. Ez a 740 kilométeres „vonal” tulajdonképpen egy de facto határ a két ország között, amit úgy kell érteni, hogy egyik állam sem ismeri el nemzetközi határként, s amiből egyenesen következik az is, hogy ott az alapállapot a háború, a béke csak időszakos. Ez azt is jelenti, hogy ebben a régióban rettenetes mennyiségű fegyverzetet és sereget halmozott fel mindkét ország, a világ egyik legmilitarizáltabb övezetévé változtatva azt. És itt jön be a harmadik tisztázásra váró területi kifejezés, Gilgit-Baltisztán, amely a vitás terület (jelenleg) Pakisztánhoz tartozó része, és amely utazásunk helyszínévé vált az elkövetkező hetekben. Így hát elmondhatom, hogy kirándulásunk csupán néhány 10 kilométerre zajlott a világ egyik legforróbb, legveszélyesebb, bármikor robbanni képes zónájától, bár ehhez azt is gyorsan hozzá kell tennem, hogy mi a feszültségből semmit sem érzékelünk, hegymászásunk maga volt a béke zarándoklata. Bár ösvényünkön olykor elhaladtunk katonai támaszpontok mellett is, a legkomolyabb „fegyver”, amit láttam, az a nyakamban cipelt teleobjektíves fényképezőgépem volt.

(Folytatjuk)

A Kachura-tó Skardu közelében

Skardui részlet az Indussal

A szecesszió

ReEpoch divatbemutató a Kultúrpalotában

Az idén is látványos, szórakoztató, tanulságos esemény, a 17. alkalommal megtartott ReEpoch divatbemutató színhelye volt november közepén a marosvásárhelyi Kultúrpalota, ahol a szecesszió világát idéző és szabad témájú kollekciójukat mutatták be hivatásos és amatőr tervezők a PhoeBo Egyesület szervezésében. A szecessziós építészet emblemikus helyszínének előterében több iskola diákjai állították ki alkotásaikat, továbbá kézműves és dizájnner termékeket kínáló vásár előlegezte meg a jó hangulatot. A nagyterem színpadán és az eseményre felállított kifutón pedig a félenkebbek mellett évről évre egyre ügyesebben mozgó, jobbára diák manökenek felvoulásának volt tanúja a sok fiatalból álló közönség.

Bodolai Gyöngyi

A divatbemutató kezdetén fény-árnyék játékkal a Kultúrpalota épületét öltöztette szecessziós „ruhákba” Bordos László Zsolt videomapping produkciója, utána a tulajdonképpeni bemutató következett, amelynek a szíve-lelke a Márton család immár négy nemzedéke: Antal Ilona, a dédnagymama; lánya, Jánosi Mária Magdaléna; unokája, Márton Krisztina; és a dédunokák, Kata bemondóként, a fiúk pedig pedig technikai vonalon a vetítésben és a plakátkészítésben járultak hozzá a tennivalókhoz. Amikor bekukkintottunk a kulisszák mögé, kis csapatuk képviselőit készítették elő a fellépésre. A divatbemutató legsikeresebb darabjait januárban, az egyesület székhelyén, a Bolyai Házban is láthatják az érdeklődők.

A tulajdonképpeni esemény beszámolóját megelőzően, foglaljuk össze a szecesszió divatjának jellegzetességeit, bár feltehetően nincs olyan vásárhelyi lakos, aki ne ismerné a Kultúrpalota előcsarnokának virágmintás „öltözetét”.

A hölgyekhez visszatérve, a 19. század végén és a 20. század kezdetén a kényelmetlen fűző helyét a könnyű anyagból készült, kényelmesebb alsónemű foglalta el. A ruha felső része kézi csipkéből vagy csipkedíszítéssel készült, felső része követte a test vonalát a derékre szoruló övszalaggal, bő, buggyos ujjal, amit több sor fodor is díszíthetett. A szoknya hosszú, lefele bővülő harang alakú volt, alján fodorral vagy anélkül, de még a boka sem villanhatott ki belőle. A ruhák kezdetben fehér és fekete, később élénk színű nővényi vagy geometrikus mintázatú anyagból készültek, felső részük zárt álló gallérral, csak a béli ruhának lehetett dekoltázs. Egy délutáni séta alkalmával a megjelenéshez díszes kalap és napernyő is tartozott, hogy csak néhány jellemző részletet említsünk a szecesszió női divatjából.

A szervezőknek, mint a korábbi években, az idén is gondja volt, hogy az újrhasznosítható anyagok fontossá-

gára, a ruha- és táskatervezésben való alkalmazásukra is felhívják a figyelmet. Erre törekedett a Virágfény divatbrigád, amelyet négy iskola (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium, Református Kollégium, Serafim Duicu Általános Iskola) diákjai alkotnak, akik Lőrinc Emese és Petelei Noémi tanárnők irányításával saját készítésű vagy újrhasznosított ruháikkal idézték fel a szecesszió eleganciáját, „a virágmotívumok finom harmóniáját”.

A bemutató során a Művészeti Főgimnázium textil és divattervezés szakán végzett diákjainak diplomamunkáit láthattuk, valamint a jelenlegi tanulók munkájának eredményét, akik a „szecesszió bizonyos stílusjegyeit tárták fel”.

A Mihai Viteazul Általános Iskolában működő Képcsodák kézműves kör Horgolt Kendők csapatának tagjai fehér és színes horgolt vállkendőiket mutatták be, a szecesszió szín- és formavilágának érdekes értelmezéseként. Irányítótanárai Hajdó Jolán és Jánosi Mária.

A felnőtt, fogyatékkal élő fiatalok Ügyes Kezek Alapítványának tagjai Márton Krisztina

támogatásával viaszos batikolás technikával készítették ruhadarabokat, amelyek érdekes színfoltjai voltak a bemutatónak. Készítőik büszkén vállalták a bemutatásukat is. A munkafolyamatokban Burger-Orbán Gyöngyvér művészetterapeuta segített.

Csibi Cecéliának a magyar népművészet motívumaival díszített „szeszilzoknyái” nemcsak készítőjüknek, viselőiknek is „szárnyakat” adnak.

Ferencz Zsolt marosvásárhelyi bőrdíszműves a régi népi mintákat ötvözi bemutatott táskáin, amelyek a mai ember igényeinek is eleget tesznek. Alapanyaguk a bőr, amiből tartós, a szemnek tetszetős táskák készülnek. Göncziné Szilágyi Anna a zsolttáros szavaival vallja, hogy „örömbbe öltöztetett”.

Balázs Enikő növényi festőlevekkel és lenyomatokkal festett pasztellszínű ruháit újrhasznosított régi csipke és függöny díszítette.

Báthory Rozália kollekcióját az 1900-as évek kosztümvilága ihlette. Az eredmény: a modern világban is hordható elegáns darabok, amelyeknek kiegészítőit a Pötyi's handmade különleges, egyedi ékszerei tették még érdekesebbé.

A műsor első részében a bemutatók között a Kiki's Dance Lab táncos közösségének tagjai: Szántó Beatrix, Szántó Hanna és Molnár Evelin mutatkoztak be a tánc nyelvéen a közönségnek.

A szervezők Bolyai Házban működő alkotóműhelyének tagjai is bemutatták saját munkáikat, a szecessziós motívumokkal díszített pólókat és táskákat.

Szövérfi Zsuzsanna kollekciójának minden darabját székiés motívumok tették egyedivé. Szakács Ágnes színházi jelmeztervezőként az idei bemutatón „sem hazudtolta meg önmagát”, ezt bizonyították a színpadiasság jegyeit viselő sejtelmesen szép ruhái. Vallomása szerint divattervezőként is fontosnak tartja a hagyományokat, a magyar motívumvilág újralfedezését, újrarendelését és átültetését a mába.

Balázs Erzsébet egyedi tervezésű, saját készítésű ruhakollekciójára a kiegyensúlyozottság, a színek és természetes alapanyagok párosítása jellemző, és lehetőséget teremtenek arra, hogy mindenki megtalálja a méretének és stílusának megfelelő ruhadarabot.

„A szecesszió számomra a szabadság és a szépség egysége, ahol minden ív, minden dísz a női lélek finomságát és erejét meséli el” – hangzott el a Páva bijoux, azaz a Páva ékszerek készítőjének, Pávai Orsolyának a vallomása, akinek kollekcióját bevállása szerint a szecessziós festmények és a Kultúrpalota falai ihlették.

Demeter Evelin „Water Lilies (vizililiom) II” elnevezésű kollekciója a finom színátmenetek, a lebegő, áttetsző anyaghasználat a víz és fény játékát idézi, a vízen lebegő liliumokhoz hasonlóan.

Vass Tünde B-Zsu Land kollekciójának egyedi, kézzel készített és aprólékos részletgazdasággal megmunkált ékszerei süthető gyurmából készülnek.

Pápai Imola Reframe kollekciója a férfizakó újrarendelésére épül, meglepő elemekkel.

Vallomása szerint a célja az volt, hogy a zakó, a férfiöltözködés egyik legmeghatározóbb elemeként új értelmezést kapjon, időtálló eleganciáját megőrizve.

Drágos Lenke Ildikó szecessziós virágai újrarendelésűtött anyagokból, vegyes technikával készültek.

A Tündérek korokon és nemzedékeken átívelő csapatának tagjait a szép iránti szeretet fogja össze. Márton Krisztina változatos kollekciójának darabjait 88 éves nagymamája, Antal Ilona segítségével varrja, és egész családja hozzájárul, hogy átvállalásaik révén alkalma legyen az alkotásra. Szakács Enikő személyében talált társra, akinek saját készítésű ékszerei az élő virágok szépségét gyantába foglalva még mesészerűbbé tették a Tündérek kollekcióját.

Az idén is jelen volt György Júlia, szentegyházi fogyatékkal élő fiatal, akit Márton Krisztina kísért a színpadra, hogy a vendég saját készítésű szötteével díszített ruháját bemutassa.

A Tündérek kollekciója különleges darabbal egészült ki az idén, Telegdy Dóczy Annamária horgolt napernyője valóságos időutazás volt a szecesszió világába.

A műsor második részében a Macaveiu Blanka vezette Navarra Dance táncsoportot képviselő Nagy Viktória Kleopátra lépett fel szóló jazz produkciójával.

A beszámoló szövegét a bemondók által ismertett felvezetőből kölcsönöztük.

Az asztrológus gondolatai

Mottó: „A fény mindig utat mutat annak, ki a mélyben kutat.”

Tóth Sándor

Kedves Olvasók!

Idén december 21-től a jövő év január 20-ig tartózkodik a Nap a bak jegyében. Karácsony Jézus születésének ünnepe a keresztény világban. Több ősi nép esetében a téli napforduló a fény ünnepeként jelenik meg. Csillagászati értelemben a téli napforduló idején a leghosszabb az éjszaka és a legrövidebb a nappal. Ettől a pillanattól a nappalok növekszenek fél évig, egészen a nyári napfordulóig. A naprendszerünk központi csillagának, a Napnak köszönheti a fényt, a meleget, az élet kialakulásának a lehetőségét. Az élet forrása analóg a teremtőerővel, magával Istennel.

Mit is képvisel a bak jegy? Céltudatosságot, karrierizmust, vaskalaposságot, megbízhatóságot, ridegséget, szorgalmat, gyakorlatiasságot, érzelemmentességet? Ezek lehetősége vastagon benne van abban, aki érintett ebben az energiasávban. Néha az a kritika ért, hogy túl negatív dolgokról írok. Az én tudatomban, világnézetemben minden tulajdonság semleges. Attól független lehet minősíteni egy kijelentést, hogy milyen érzelmi vagy indulati hatást vált ki az olvasóból, milyen tapasztalattal rendelkezik, és nem utolsósorban: milyen tanult mintát kapcsol egy adott kifejezéshez. Nézzünk egy példát: maghasadás, nukleáris energia felszabadítása. Mi jut eszünkbe erről? Atomerómű? Paks? Csernobil? Fukushima? Olcsó áram? Atombomba? Hiroshima? Nagaszaki? Oroszország? Világháború? Világvége?

Nekem az jut eszembe, amikor a nagyszüleim azt mondták, hogy ne játsszak a tűzzel. Úgy tűnik, hogy a világ mélyen tisztelt politikusainak ezt elfelejtették megtanítani. Egyetértünk?

A bak uralkodó planétája Szaturnusz. Görögül Kronosz. A rettegő nagyhatalmú isten, aki a jóslat félelmétől hajtva, miszerint a gyerekei megdöntik uralmát, születésük után lenyeli őket.

Azóta is szimbolikusan ez zajlik. Mert minden megszületett ember az idő gyermeke. Sors apánk leszármazottai vagyunk, és érdemeink szerint és feladataink beteljesítése után elnyel bennünket. Tiktak, tiktak, ketyeg az óra. Majd egyszer megáll. Kérem a vonatot elhagyni, figyelmeztetek a metró végállomásán. Vehetjük akár célzásnak is.

Kronosz apja, felesége, gyerekei, unokái a mitológiai istenek. Mindenki ott él Apollón, Héra, Hermész, Aphrodité, Árész, Zeusz, Uranosz, Neptunusz és Hadész. Sorsunkban, életutunk során az ő erényeiket és gyarláságaikat hordozzuk. A születési képletünk általuk tükrözi a képességeinket és lehetőségeinket. A sorsunkat. A kérdés csak annyi, hogy keressük, kutatjuk, felfedezzük, megismerjük, és eggyé válunk azzal, amiért születtünk? Vagy csak sodródunk, mint a parafa dugó a víz felszínén a teljesség megtapasztalásának kíváncsiságával? Mindkét út járható.

Azt ígértem, hogy Istenről írok önöknek. Arról a csodálatos és titokzatos teremtő erőről, aki ott áll mellettünk a legsötétebb óráinkban is. Ott él a fűszálakban, a fákbán, a madarak énekében, a patakok csobogásában. És ott él a szívünkben. Isten lángja ott lobog halhatatlan lelkünk rezdüléseiben. Végtelen türelmével figyeli örömünket, bánatunkat, szárnyalásunkat és bukásainkat, nevetésünket és sírásunkat. Ő a mi Jóistenünk. A magyaroknak jó az istenük. Jó cselekedeteinkkel, együttértésünkkel, önzetlen segítségnyújtásunkkal Isten csodáihoz teszünk hozzá. Indulatainkkal, türelmetlenségünkkel, káros cselekedeteinkkel, irigységünkkel, önzésünkkel, egoizmusunkkal a sötétség urait szolgáljuk.

A szabad akarat nem a céltalan, egót erősítő szárnyalás hamis képzelgése, hanem a döntéseink felelősségének felvállalása.

Békés, szeretetteljes karácsonyt és boldog új esztendőt minden kedves olvasómnak!

Vigyázzanak magukra és egymásra!

Véleményüket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com címre.

Ember és állat harmóniája

A téli ünnepek veszélyei

Szer Pálosy Piroska

A karácsonyi és szilveszteri ünnepi időszakban a házi kedvencek számára ártalmas élelmiszerek okozta mérgezések, a petárdák hangja és a szilveszteri tűzijátékok miatti zavarodottság, sérülések, eltűnések árnyékolhatják be az ünnepnapokat.

Dr. Pálosi Csabát, a marosvásárhelyi Noé Bárkája kisállatklinika vezetőjét az ünnepi készülődést és a szilvesztert megelőző óvintézkedésekről kérdeztük, és arról, hogy ebben az időszakban milyen sürgősségi beavatkozásokkal keresik fel a gazdik az állatorvosi ügyeletet. Amint a szakember hangsúlyozta, most van a téli tüzelési időszak, ezért fokozottan kell figyelni főleg a kan kutyákat, hogy ne szökjenek el. A petárdák a hangos durranás mellett a füst és a villanás által is veszélyt jelentenek az állatokra, ezért a szilveszteri tűzijátékokat követően rendszerint megnő a sürgősségi beavatkozások száma.

Marosvásárhelyen és környékén a sürgősségi ellátás hétköznapokon este nyolctól reggel nyolc óráig, hétvégeken és ünnepnapokon szombaton 13 órától hétfő reggelig nyolc óráig hívható. Nyolc állatorvosi rendelő szakemberei végzik a sürgősségi beavatkozásokat, a sürgősségi ügyelet 0733-449-966-os telefonszáma változatlan, az Urgențe Veterinare Mureș Facebook-oldalon a program is megtalálható. A tapasztalat azt mutatja, hogy szilveszter éjjelén számtalan olyan esetben hívják a sürgősségi ügyeletet, és kell életmentő beavatkozást eszközölni, amikor a kutyák menekülés közben sebesítik meg magukat. Mivel általában egy állatorvos teljesít szolgálatot, amennyiben épp műtéti beavatkozást végez, nem válaszolhat azonnal a telefonhívásokra, ezért türelemre intik a gazdákat, és azt tanácsolják, hogy több alkalommal is érdemes próbálkozni, mert előbb-utóbb sikerül kapcsolatba lépni az ügyeletessel – tanácsolta dr. Pálosi Csaba. A tűzijáték visító hangja a kutyák számára rémisztő, mivel kiszámíthatatlan irányokból érkeznek az erőteljes hangok, melyeket fényhatás kísér. Az állatok félelmükben rendkívüli teljesítményre képesek, ezért magas kerítéseken is átugorhatnak, vagy a sokkhatás nyomán erős láncot is elszakíthatnak. Nem csak a petárda, egy kis csillagszóró is felboríthatja a házi kedvencek közérzetét, mivel az ismeretlen zajok nyugtalanítóak lehetnek számukra. A kutyák mellett a macskák, lovak is rettegnek a tűzijátéktól és a petárdák hangjától, ezek még az erősebb idegzetű állatokat is megviselhetik, mivel olyan frekvenciákat is érzékelnek, amelyeket az emberek nem. Évről évre egyre több kutyát keresnek a tűzijátékokat követően, ezért rendkívüli szerepe van a kötelező mikrochipnek, valamint a kutya nyakörvére rögzített cetlinek, melyen a gazdi elérhetőségei találhatók. A rémültségtől a kutyák hihetetlen távolságokat tudnak megtenni, ezért ha megtörtént a baj, érdemes akár tíz kilométeres körzetben is keresni az állatot – hangsúlyozta a szakember.

A rejtvény fősoraiban Petőfi Sándor utolsó versei egyikéből (A huszár) idézzünk négy sort.				1.	HOLT NYELV	VENDÉGLŐI LAP GÁTBA ÜTKÖZIK	AUSZTRÁLIAI FUTÓ-MADÁR	A MOLIBDÉN VEGYJELE	AZ ÖT TÖ EGYIKE	SÉRTETLEN TOK	NŐI NÉV (SZEPT. 16.)	NÉMET NÉVELŐ	FRANCIA SZEMÉLY-NÉVMÁS	KÖLTŐI SÓHAJ ... LOLLÓ-BRIGIDA	AKKOR INDUL!	KÖLTŐ (ZOLTÁN)	NEM MOZOG	RÓMAI 3000
				É														T
				RANGJELZŐ ELŐTAG		IFJ. IRÓNK (FERENC) A NÁTRIUM VEGYJELE				SP. FESTŐ (SALVADOR) KÖNYVTÁR				MÉTERÁRU RUHÁNAK NAGYON RÉGI				
				LÁTTA AZ ESETET AKASZTÓFA				AZ OBBA ÖMLIK TEASÜTE-MÉNY					MAGASODIK ÖKÖR, BAROM		ELEKI IDEGEN MŰVÉSZET		EGYESI A SZÁVÁBA ÖMLIK	
CSÖRÖS AGYAG-FUVOLA	2.	NÉMET ALAJOS	A CORRIDA ÁLLATA LUSTA				PÉNZÜNK A BANKBAN ROMÁNIAI TÓ, VÁROS					ZACSKÓ A FÖLDRE TESZ					ÜRES DOBOZ! SVÁJCI VÁROS	
						AZ ARGON VEGYJELE OLASZ SZERELEM			INDÍTÉK ÜRES LER!		LUTÉCIUM VEGYJELE MEDRET TISZTÍT		DUBLIN LAKÓJA AZ ARZÉN VEGYJELE		FR. TERÜLETMÉRTÉK KLUB-TAGOK!			
BIOLÓGIAI LÉTEZÉS					HORGÁSZ-ZSINOR CSILLAGÁSZ-TALPPONT					FARKAS-VEZÉR BAGDAD LAKÓJA				TORINO NÉMET NEVE HÁBORGAT				
INDIÁN TÖRZS TŰZET ÉLESZT					ÚJ-ZÉLANDI ÓSLAKÓ ÉG ÉS FÖLD KÖZÖTT VAN					SZLÁV NÉP ZAMAT					SZÉTSZED LIMES (RÖV.)			
				AKKOR (FRANCIA) A NAGY VARÁZSLÓ					MARSHALL SZIG. RÉSZÉ ÁSVÁNYI FÜSZER					BEFALÓ! MARTON ... (J. LONDON MŰVE)		PERZSA URALKODÓ SZÍNÉSZNŐ (SOPHIA)		
VERMET KÉSZÍT A KÉS LÉNYEGE			SZCZECIN FOLYÓJA CERUZA					SZÖGLET ATTILA TEST-VÉRE ÉS AL-DOZATA					JÓKAI-HÖSNŐ IPA				NÉVELŐ FELVIGYÁZÓ	
		AZONNAL (NÉP.) ESEDEZIK (IROD.)					CSERJE BRETAGNE-I VÁROS					ÉNEKES (SALVATORE) IMÁDKOZZA-TOK (LATIN)					RÓTVAD LEMOND VALAMIRŐL	
NÉMET NÉVELŐ			SZOLMIZÁCIÓS HANG NEM TUD BESZÉLNI			BÁNAT TAMÁSI ... (SZÉKELY ÍRÓ)		LÁM ... ACHTUNG (LE A KALA-POKKAL)		NÉMET OPERA FORMA				... HAJRÁ! (BIZTATÁS) VÍVÓ-FEGYVER				
LOPAKODIK				KATONA-ÖRSÉG NAN ... (KÍNAI HEGYSÉG)				IDEGEN ÁRON ÉVEZRED (GÖRÖG)						ÉBRED TÁNCOS MÜLTASÁG			RÓMAI 1000 LE	
DALOS					ENS ... (VALÓS. LÉTEZŐ) A TETEJÉRE						...VEGAS (NEVADAI VÁROS) AZ EGÉR TESTEI!			RABLÓ-CSAPAT FALUSI APÓ				LÁM
ODA-VISSZA NŐI NÉV			AZ OLT TESTVÉRE JEMEN AUTÓJELE					CSÜNGET TONNA (RÖV.)					PULTOS MÜLTATÓ NÉMET AUTÓJEL			BECÉZETT OLIVÉR NULLA		
L.N.J.	T																	

December 11-i rejtvényünk megfejtése: A kutya az egyetlen élőlény a földön, aki jobban szeret téged, mint önmagát.

Föl-le, le-föl – győzelem a hosszabbításban

Bálint Zsombor

A teljesítményben hatalmas kilengéseket hozó mérkőzés után a marosvásárhelyi városi sportklub hosszabbításban nyert a CS Vâlcea 1924 Râmnicu Vâlcea otthonában. Nagyon jó periódusokat nagyon gyenge időszakok követték – és ez mindkét csapatra igaz. Ha a marosvásárhelyiek támadásban bőven átlag fölött teljesítettek, a házigazdák simán nyerhetek volna, ha jobban összpontosítanak a dobásaikra, különösen a kulcspillanatokban. Szerencsére ez nem történt meg, így nagyon fontos győzelmet aratott a marosvásárhelyi csapat, amely gyakorlatilag visszahozta a felsőházba jutás – egyelőre halvány – reményét.

Hatalmas lendülettel kezdett a CSM, öt perc után már 20 pontnál és 14 pontos előnnyel járt, aztán az első szünet előtt Diggs egy dudaszóra dobott triplával még megőrzött ebből négyet. A második negyedben a házigazda 9-0-lal kezdett, és nagyszünetre három pont előnyben volt. A harmadik negyedet ismét Marosvásárhely nyerte: elhúzott kilenc pontra, majd ismét hullámvölgybe került, és Vâlcea volt hét pont előnyben három perccel a vége előtt. Szinte lehetetlen, hogy innen egyenlíteni tudott a CSM, sőt, vezetett is az utolsó percben, azonban Lacomte hosszabbításra tudta menteni a meccset, Martinić távoli kísérlete pedig kimaradt.

A hosszabbításban Vâlcea volt először előnyben, de rengeteg dobást hagytak ki a hazaiak, és Popa, majd Martinić triplái gyakorlatilag bebiztosították az adott pillanatban valószínűlennek tűnő sikert.

A házigazdáknál a legeredményesebb játékos az a Rareș Uță volt,

aki szászrégeni születésüként Marosvásárhelyen, George Trif tanítványaként kezdte, Spanyolországban pallérozódott, ám az országba való visszatérése óta nem lehet hazacsalogatni. Amedeo Casale pedig, aki átlátszó magyarázkodással hagyta el a marosvásárhelyi csapatot a nyáron, alig hat percet kapott, miközben itt alapembernek számított. Kinek mi a fontos...

Ami feltűnő volt a meccsen: Vâlcea nem tudta kihasználni a marosvásárhelyiek hiányosságait a lepatanózásban, amit eddig mindenki – s nem azért, mert hirtelen megtáltosodtak ilyen szempontból a marosvásárhelyi játékosok. Popa ismét kivételes meccset játszott, ami felveti a kérdést, hogy hol volt az első kilenc fordulóban. Sampson pedig nagyobb bizalmat kapott, többet vállalt, és szerzett 11 pontot.

Ha pedig a statisztikát megvizsgáljuk, némi sarkítással kijelenthető, hogy a hárompontos dobások pontosságának volt döntő szerepe. Marosvásárhely 45%-ához (17/37) képest Vâlcea csak 25%-ot (9/35) ért el.

A kosárlabda-bajnokságban nincs ünnepi szünet, idén még két fordulót rendeznek. Szombaton 18 órától a CSO Voluntari érkezik a Simon László Sportcsarnokba, december 30-án pedig a Brassói Corona vendége lesz a marosvásárhelyi csapat.

Jegyzőkönyv

Kosárlabda Nemzeti Liga, 12. forduló: CS Vâlcea 1924 Râmnicu Vâlcea – Marosvásárhelyi CSM 105:110 (27-31, 25-18, 21-29, 22-17, 10-15).

Rm. Vâlcea, Traian sportcsarnok, 800 néző. Vezette: Stretea Máté András (Nagyvárad), Alexandru Ivan (Târgoviște), Szöcs Janka (Kolozsvár). Ellenőr: Stelian Bănică (Bukarest).
CS Vâlcea 1924 Râmnicu

Vâlcea: Uță 22 pont, Jenkins III 21 (1), Lacomte 16 (4), Pickney 14 (1), Tohătan 9 (1), Kiss P. 8 (1), Casale 6, Nicoară 6, Harris Terrel 3 (1). Kispadon: McCaffery, Rotaru, Boghean.

Marosvásárhelyi CSM: Popa 22 pont (5), Diggs 22 (4), Scott 17 (1), Martinić 16 (2), Sampson 11 (1), Reljić 10 (2), Corpodean 6 (2), Sânta 5, Borșa 1, Bodó. Kispadon: Major, Kiss R.

Eredményjelző

Kosárlabda Nemzeti Liga, 11. forduló: Temesvári SCM – CS Vâlcea 1924 Râmnicu Vâlcea 96:91, Bukaresti Rapid – Brassói Corona 84:85; 12. forduló: CS Vâlcea 1924 Râmnicu Vâlcea – Marosvásárhelyi CSM 105:110, FC Argeș Pitesti – Bukaresti Rapid 91-86,

Brassói Corona – SCM U Craiova 77:82, Nagyvárad CSM CSU Raiffeisen – Nagyszebeni CSU 88:76, CSO Voluntari – Temesvári SCM 86:81, Szilvásárhelyi CSM – Bukaresti Dinamo 92:93, CSM BBA Petrolul Ploiești – Galaci CSM 105:96. A Bukaresti CSA Steaua Sharks állt.

Újabb vereségekkel zárta az évet a CSU Medicina

A röplabdában karácsonykor sincsenek csodák: a CSU Medicina női röplabdacsapata két újabb vereséget szenvedett el az elmúlt héten, egyet a kupában és egyet a bajnokságban, és ezekkel zárta az évet.

A Románia-kupa első körében a Bukaresti CSM-t fogadta a Pongrácz Antal csarnokban, és mindössze egyetlen játszma erejéig tudta megnehezíteni a vendégek dolgát. Akkor is inkább azért, mert két nagyon könnyen megnyert szett után a harmadikban is nyolc ponttal vezetett az ellenfél, és minden bizonnyal lezártnak tekintette a meccset. Miután azonban a harmadik játszmában fordított a házigazda, a negyedikben moccanni sem engedték Dimitrij Pancsenko tanítványait. A vereség egyben a kupától való búcsút is jelentette.

A bajnokság alapszakasza első felének utolsó mérkőzésén a Dinamo vendége volt a CSU Medicina Bukarestben, és noha mindhárom játszmában hosszú ideig próbálta tartani magát, a 15. pont környékén a házigazda minden esetben elhúzott néhány pontra, és könnyedén nyerte a meccset.

Ezzel a CSU Medicina a tizedik vereségét könyvelhette el zsinórban, s marad az első fordulóban nyert találkozójával a Kolozsvári U ellen, amely minden bizonnyal a 9-10. helyek helyosztóján is az ellenfele lesz, s csak azért nem veszélyezteti a kiesés, mert idén nem búcsúzik senki az élvonaltól. *(bálint)*

Jegyzőkönyv

Női röplabda Románia-kupa, selejtezőkör, visszavágó: Marosvásárhelyi CSU Medicina – Bukaresti CSM 1:3 (19:25, 17:25, 27:25, 11:25).

Marosvásárhely, Pongrácz Antal csarnok, 150 néző. Vezette: Mircea Batin (Nagybánya), Tudor Pop (Kolozsvár). Ellenőr: Costinel Stan (Bukarest).

CSU Medicina: Szajkova, Babaș, Škorić, Nedelcu, Afinogenova, Airoaie. Liberó: Dan (Pria). Cserék: Nemeș, Bordea, Tarța, Ocenic, Cebotari.

Bukaresti CSM: Sobo, Rucli, Vilas Boas, Giacomello, Kikucsi, Koszarjova. Liberó: Oțet (Popa). Cserék: Barakova, Ștefanov, Cucu, Flores Gomez.

Jegyzőkönyv

Női röplabda A1 osztály, 9. forduló: Bukaresti Dinamo – Marosvásárhelyi CSU Medicina 3:0 (25:22, 25:20, 25:20).

Bukarest, Dinamo-csarnok, 50 néző. Vezette: Lucian Stănia (Konstanca), Andrei Dan (Bukarest). Ellenőr: Nicolae Constantin (Ploiești).

Dinamo: Velikonja Grbać, Miron, Savu, Rus, Marinova, Szkripak. Liberó: Cojocaru (Pamfil). Cserék: Hrušeka, Cimbru, Gajić.

CSU Medicina: Szajkova, Babaș, Škorić, Nedelcu, Afinogenova, Airoaie. Liberó: Dan (Pogor). Cserék: Tarța, Pria.

Eredményjelző

** Női röplabda A1 osztály, 9. forduló: Kolozsvári U – Brassói Corona 0:3, Bukaresti Dinamo – CSU Medicina 3:0, Konstancai CSM – Lugosi CSM 3:2, Bukaresti Rapid – Balázsfalvi Alba Volei 0:3.*

** Női röplabda Románia-kupa, selejtezőkör, visszavágók: Marosvásárhelyi CSU Medicina – Bukaresti CSM 1-3, továbbjutott Bukarest kettős győzelemmel, Lugosi CSM – Kolozsvári U 3-0, tj. Lugos aranyszettel (15:9).*

FIFA-gála: Ousmane Dembélé az év játékosa

A Nemzetközi Labdarúgó-szövetség-nél (FIFA) Ousmane Dembélé, a Paris Saint-Gemain francia támadója nyerte el az Év Játékosa címet, amelyet kedd este a dohai díjátadó gálán adtak át.

A 28 éves futballista, aki az Aranylabda-szavazáson is diadalmaskodott, kedden este személyesen vette át az elismerést a FIFA dohai gáláján. Csapatával tegnap este (lapzárta után) az Interkontinentális Kupáért a brazil Flamingóval csapott össze Katarban.

Dembélé útja a Rennes-en, a Borussia Dortmundon és az FC Barcelonán át vezetett a PSG-hez, amelyet 2023 óta erősít. A francia válogatottban 57-szer lépett pályára, és tagja volt a 2018-ban világ-bajnoki arany-, 2022-ben pedig ezüstérmes nemzeti együttesnek.

A mauritániai-szenegáli és mali felmenőkkel rendelkező Dembélé honfitársát, a Real Madridot erősítő Kylian Mbappét és a spanyol válogatott Lamine Yamalt előzte meg a voksoláson.

A nőknél a Barcelona háromszoros aranylabdása, Aitana Bonmatí nyert, aki nemrég súlyos sérülést szenvedett. Itt csupa spanyolok álltak a dobogón, hiszen a győztes két honfitársa, Mariona Caldentey és Alexia Putellas előtt nyert.

Az edzőknél a papírformának megfelelően Luis Enrique, a Bajnokok Ligája-győztes Paris Saint-Germain trénera bizonyult a legjobbnak. A nők között az

angol válogatottat Európa-bajnoki győzelemre vezető holland Sarina Wiegman diadalmaskodott.

Az év kapusának az olasz Gianluigi Donnarummát választották meg, aki Bajnokok Ligáját nyert a PSG-vel, azóta viszont már a Manchester City hálóját őrzi.

A 2024. augusztus 11. és 2025. augusztus 2. között szerzett gólok közül a legszebb Santiago Montielé, az Independiente argentin futballistájáé lett, aki május 11-én, az Independiente Rivadavia elleni argentin bajnoki mérkőzésén egy szöglet után a kipattanó labdát a 16-oson kívülről ollózva rúgta védhetetlenül a kapuba. Ezzel ő kapta a Puskás-díjat. A nőknél a mexikói Lizbeth Ovalle érdekelte ki a brazil Marta nevét viselő női különdíjat azzal, hogy ugyancsak egy bajnoki meccsen a kapunak háttal, felugorva, sarokkal továbbbította a labdát a hálóba.

A fair play díjat Andreas Harlass-Neuking, a német másodosztályban szereplő SSV Jahn Regensburg csapat-örvosa kapta, aki áprilisban a Magdeburg elleni idegenbeli bajnoki találkozónál újraélesztett egy hazai szurkolót, aki a lelátón lett rosszul.

A szurkolói díjat Zakho SC drukkerai

Fotó: FIFA

érdemelték ki, akik májusban egy bajnoki mérkőzést megelőzően a pályára több ezer plüssjátékot dobtak, amelyeket beteg gyermekeknek ajánlottak fel.

A FIFA már a gála kezdete előtt közölte több kategória legjobbjait. A végeredmény a szurkolók szavazatai mellett a szövetségi kapitányok, válogatottak csapatkapitányai és újságírók voksai alapján alakult ki.

Európai focikörkép

** Angol Premier Liga, 16. forduló:* Crystal Palace – Manchester City 0-3, Arsenal – Wolverhampton 2-1, Brentford – Leeds United 1-1, Burnley – Fulham 2-3, Chelsea – Everton 2-0, Liverpool – Brighton & Hove Albion 2-0, Manchester United – Bournemouth 4-4, Nottingham Forest – Tottenham 3-0, West Ham United – Aston Villa 2-3. *Az élcsoport:* 1. Arsenal 36 pont, 2. Manchester City 34, 3. Aston Villa 33.

** Spanyol La Liga, 16. forduló:* Alavés – Real Madrid 1-2, Atlético Madrid – Valencia 2-1, FC Barcelona – Osasuna 2-0, Rayo Vallecano – Betis 0-0, Mallorca – Elche 3-1, Getafe – Espanyol 0-1, Real Sociedad – Girona 1-2, Sevilla – Real Oviedo 4-0, Celta Vigo – Athletic Club 2-0. *Az élcsoport:* 1. FC Barcelona 43 pont, 2. Real Madrid 39, 3. Villareal 35.

** Olasz Serie A, 15. forduló:* Fiorentina – Hellas Verona 1-2, AC Milan – Sassuolo 2-2, AS Roma – Como 1-0, Atalanta – Cagliari 2-1, Genoa – Inter 1-2, Bologna – Juventus 0-1, Torino – Cremonese 1-0, Parma – Lazio 0-1, Udinese – Napoli 1-0, Lecce – Pisa 1-0. *Az élcsoport:* 1. Inter 33 pont, 2. AC Milan 32, 3. Napoli 31.

** Német Bundesliga, 14. forduló:* Bayern München – Mainz 2-2, Bayer Leverkusen – 1. FC Köln 2-0, Eintracht Frankfurt – Augsburg 1-0, Freiburg – Borussia Dortmund 1-1, Werder Bremen – VfB Stuttgart 0-4, Mönchengladbach – Wolfsburg 1-3, Union Berlin – RB Lipcse 3-1, St. Pauli – Heidenheim 2-1, Hoffenheim – Hamburger SV 4-1.

** Francia Ligue, 16. forduló:* Auxerre – Lille 3-4, Metz – Paris St. Germain 2-3, Paris FC – Toulouse 0-3, Lyon – Le Havre 1-0, Olympique Marseille – AS Monaco 1-0, Strasbourg – Lorient 0-0, Lens – Nice 2-0, Angers – Nantes 4-1, Stade Rennes – Brest 3-1. *Az élcsoport:* 1. Lens 37 pont, 2. Paris St. Germain 36, 3. Olympique Marseille 32, 4. Lille 32.

24 fogyatékkal élő személynek biztosítanak új otthont

(Folytatás az 1. oldalról)

A projekt értéke 3,3 millió lej, a Maros Megyei Gyermekvédelmi Igazgatóságra tízsázalékos önrész hárult.

Az új, kisebb kapacitású lakóotthonok szemléletváltást, jelentős előrelépést jelentenek a szociális szolgáltatások terén, hiszen a nagy méretű, esetenként több száz bentlakónak otthont adó intézmények helyett családiasabb környezetben tölthetik mindennapjaikat a bentlakók – mutatott rá a keddi avatóünnepségen *Péter Ferenc*, a Maros Megyei Tanács elnöke, aki szerint az új lakóotthonok teljesen más életkörülményeket biztosítanak a bentlakók számára, mint a nagy kapacitású intézmények, a családias otthonokban könnyebb a közösségbe való beilleszkedés. A megyei önkormányzat elnöke hangsúlyozta, Maros megyében jelentős előrelépés történt annak érdekében, hogy a hagyományos intézményekben csökkentsék a létszámot, pályázati alapokból vagy saját forrásokból épületeket vásároltak, hogy minél kisebb központokká tudják alakítani a nagy kapacitású intézményeket, amelyekben sérülteket látnak el. Marosludason megvásárolták és felújították a kedden felavatott négy lakóházat, illetve más településeken is hasonlóan jártak el, többek között Nyárádremetén is vásároltak egy ingatlant, amelynek a felújítása folyamatban van, oda költöztetik majd a mikházi neuropszichiátriai központban élő ellátottak egy részét.

Miklea Hajnal Katalin, a Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság vezetője kiemelte, a törvényes előírások értelmében egy szociális ellátóintézményben legtöbb 50 bentlakóról gondoskodhatnak, a marosludasi neuropszichiátriai rehabilitációs központban azonban 108 fogyatékkal élő személyt láttak el, ezért volt szükség az új lakóotthonokra. Az igazgató elmondta, a védett otthonokba beköltöző sérültek mellé állandó felügyeletet biztosítanak, egy házban a hat bentlakóról ötfős személyzet gondoskodik, segítik őket a mindennapokban, emellett pedig egy szakemberekből – pszichológusból, szociális munkásból, pedagógusból – álló csapat is dolgozik velük. Mint mondta, olyan személyek kerülnek ezekbe, akik, bár fogyatékkal élők, de nem halmozottan sérültek, így a megfelelő fejlesztés mellett alkalmasak lehetnek akár arra is, hogy munkát vállaljanak. Már most van közöttük olyan, akinek munkahelye van – tette hozzá Miklea Hajnal Katalin.

Lapunk érdeklődésére az igazgató elmondta, Maros megyében összesen négy olyan központ van, amit át kellett szervezniük, mivel a bentlakók száma meghaladta a törvény által megengedett 50-es létszámot. Marosludason, Marosvécsen és Marossárpatakon ezt sikerült megoldani, a mikházi központ esetében pedig, ahol 206 fogyatékkal élő gondozott él, folyamatban van az átszervezés a megyei tanács segítségével vásárolt ingatlanoknak köszönhetően.

Fotó: Nagy Tibor

Karácsonyváró a játszóházban

Sosem marad ki a programokból a kézműveskedés

Fotó: Szováti Népi Játsszóház

Múlt pénteken karácsonyváró játszóházat tartottak Szovátn, hogy a gyerekek is megismerhessék a karácsony népi vonatkozású örökségét.

A Szováti Népi Játsszóház nagy hangsúlyt fektet az év minden jeles ünnepkörének megismertetésére, ezért a múlt héten karácsonyváró tevékenységet szervezett. Ezekre szülőkkel, nagyszülőkkel szoktak eljönni a gyerekek, így szinte családi eseménynek számít az igen népszerű program, amelyet nemcsak óvodások és elemisek, hanem nagyobbak is felkerestek.

Mivel az adventi időszakban nem szerveznek hangos, táncos mulatságokat, így ezúttal csendesebben, mesékkal, dalokkal hangolódta a közelgő ünnepre, emellett kézműves tevékenységeken is részt vehettek. Olyan tevékenységeket végeztek, amelyekre az iskolában, óvodában az idő- és anyagigény miatt nincs lehetőség: filcből angyalakat és karácsonyi

díszeket készíthettek, kukoricacső és egyéb természetes anyagok (csuhé- és szalmadíszek, fenyőtobozok, különböző termékek) felhasználásával pedig ajtóra kopogtatódíszet – mondta el a SZNJ vezetője, *Kiss Enikő* tanítónő.

A 2017-ben alakult SZNJ egész éves tevékenységeinek célja megismertetni a gyerekekkel a különböző ünnepköröket és az ezekhez kapcsolódó népszokásokat, külön hangsúlyt fektetve a sóvidéki szokásokra, továbbá a helyi folklórkincset is megismertetni, ezért a legtöbb tevékenység a népmesére, népdalra, népi gyermekjátékokra és népi kézműves tevékenységre alapoz. A jeles napokhoz kapcsolódó sorozatot az Erdélyi Hagományok Háza Alapítvány, a Kulturális és Innovációs Minisztérium, a Csoóri Sándor Alap támogatja, míg az egész éves többi tevékenységet a Bethlen Gábor Alapkezelő, a Nemzeti Kulturális Alap és Szováta önkormányzata karolja fel. (GRL)

Adventben nincs mulatság, hanem a mesére, dalokra épül a tevékenység

Egy új valóság: a klímaváltozás hatása az egészségre

Az egyetemi napok keretében *Egy új valóság: a klímaváltozás hatása az egészségre* címmel tudományos tanácskozást szerveztek Marosvásárhelyen. A kutatást dr. Ábrám Zoltán, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem Közegészségügyi Tanszékének vezetője irányította. A statisztikák szerint élete során minden ember legalább egyszer átesett egy klímaváltozás okozta katasztrófán, ami lehet például aszály, árvíz, rendkívül magas hőhullám, vihar, ami nagyon megviseli az emberi szervezetet.

Mezey Sarolta

Egyre nagyobb egészségi kihívást jelent a klímaváltozás Európában és világszerte. A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti, Tudomány- és Technológiai Egyetem kutatói hároméves nemzetközi projekt során a klímaváltozás egészségi hatásaira keresték a választ, hogy az eredményekre alapozva, a hatások megelőzésére helyezték a hangsúlyt.

A konferencián a tudományos kutatások eredményeit ismertették, amelyben a tanszék munkatársai magyarországi, ír és szerb kutatókkal együtt vettek részt.

Az öt előadó által előterjesztett kutatási eredmények azt mutatják, hogy a klímaváltozás az orvostudomány minden ágazatát érinti kisebb vagy nagyobb mértékben, s ezek egészségi hatásai meghatározzák az életünket. Ezt mindenki saját maga is tapasztalhatja, a krónikus betegek, idősek kiváltképpen. Gondoljunk csak a nyári embert próbáló magas hőmérsékletekre, amikor a szív- és érrendszeri betegségben, légúti megbetegedésben, autoimmun betegségekben szenvedők, daganatos betegek, idősek emberek vagy terhes nők a legveszélyeztetettebbek, déli órákban például nem hagyhatják el otthonukat kockázat nélkül, hiszen a hőség megviseli a szervezetüket.

Az egyre gyakoribb magas nyári hőmérsékletek miatt megnő a sürgősségi esetek száma, többen hívnak mentőt. Sajnos a nyári hőhullámok miatt a betegek és idősek sorában megnő az elhalálozás is.

Világszintű stratégiák szükségese

– *Mit tehetünk mi, hogy kivédjük a klímaváltozás egészségünkre gyakorolt hatását?* – tettük fel a kérdést dr. Ábrám Zoltán professzornak.

Dr. Ábrám Zoltán

Fotó: Nagy Tibor

– A klímaváltozás okozta problémák megelőzésére világszintű stratégiákra van szükség, de a helyi intézkedések is ugyanolyan fontosak. Saját környezetünket helyileg kell kialakítani, sokkal zöldebb városokat kell teremteni, kevésbé szennyező környezetben. A klímaváltozás egészségre gyakorolt hatásainak kiküszöbölésére a prevenció a leghatásosabb módszer. Mivel az orvosokra, asszisztensekre hangsúlyozott felelősség hárul, kezdeményeztük, hogy az egyetemen választható tantárgyként vezessék be az éghajlatváltozás és ennek egészségi hatásai elnevezésű tantárgyat az orvosi és asszisztensképzésben.

A professzor elmondta, a klímaváltozás a mindennapok problémájává vált, de nem fektetnek elég hangsúlyt ennek kezelésére.

– Tudatosítani kell a létező kérdést, s kifejezetten a klímaváltozás egészségre gyakorolt hatását. Mindenki saját felelősséggel rendelkezik a saját életmódja révén is. Az orvosok különösképpen nagy felelősséget kell vállaljanak a páciensek, betegek állapotáért. Egyre fontosabb lesz az együttműködés környezeti kérdésekben, amire ez a konferencia is felhívja a figyelmet – fogalmazott dr. Ábrám Zoltán.

Nagy-Britannia újból csatlakozik az Erasmus-programhoz

Nagy-Britannia újból csatlakozik az Európai Unió Erasmus-programjához, amelyből a brit EU-tagság öt évvel ezelőtti megszűnése (Brexit) után kilépett.

Nick Thomas-Symonds, a munkáspárti brit kormány miniszteri rangú EU-főtárgyalója szerdán bejelentette, hogy a brit és az uniós diákok a megállapodás alapján 2027 januárjától vehetnek részt ismét kölcsönösen az EU oktatási és szakképzési csereprogramjában.

Thomas-Symonds felidézte, hogy London és az EU májusban tartotta a Brexit óta az első csúcstalálkozóját, amelyen megállapodás született egy új stratégiai partneri viszonyrendszer kialakításáról. A brit EU-főtárgyaló szerint a csúcstalálkozó nyomán jutott megállapodásra az Európai Bizottság és a brit kormány arról, hogy Nagy-Britannia 2027-től újból csatlakozik az Erasmus-programhoz.

Nick Thomas-Symonds szerint ez komoly lehetőségeket teremt a brit és az uniós fiatal nemzedék számára az oktatás, a szakképzés, a sport és több ifjúsági program terén.

A miniszter szerint a megállapodás pénzügyi feltételrendszere „igazságos egyensúlyt” teremt a brit anyagi hozzájárulások és az Erasmus-programból eredő előnyök között. Nagy-Britannia 2027-ben esedékes újbóli csatlakozása után a brit és az európai uniós hallgatók egy tanévet tölthetnek uniós, illetve nagy-britanniai egyetemeken felsőoktatási tanulmányaik részeként, a hazai hallgatókéval azonos tandíj-feltételek mellett. Nagy-Britannia 2020. január 31-én távozott az Európai Unióból, majd az uniós tagság megszűnése utáni 11 hónapos átmeneti időszak lejártával, 2020 decemberében az EU egységes belső piacáról és vámuniójából is kilépett, emellett felmondta részvételét az Erasmus-programban is.

Az Erasmus-program keretében 2020-ban – az utolsó olyan teljes évben, amikor Nagy-Britannia még részese volt az uniós oktatási csereprogramnak – 9900 brit diák folytathatott tanulmányokat a programban részes többi országban, ezekből az országokból pedig több mint 16 ezren érkeztek brit oktatási és szakképzési intézményekbe. Keir Starmer brit miniszterelnök a Munkáspárt tavaly nyári választási győzelme és kormányalakítása után közölte, hogy jóllehet nem kívánja visszaléptetni Nagy-Britanniát az

EU-ba, sokkal szorosabbra akarja vonni a kétoldalú kapcsolatrendszert. Ennek eddigi legjelentősebb mozzanata a szerdán bejelentett újbóli brit csatlakozás az Erasmus-programhoz.

A kormányfő a londoni City polgármesterének december elején rendezett hagyományos éves bankettjén felszólalva úgy fogalmazott: a Brexitről hozott népszavazási döntés „a brit népnek tett zabolátlan, de teljesítetlenül maradt ígéretések” következményeként született, és egyértelműen elhibázottnak bizonyultak azok az elképzelések, hogy a kilépés az Európai Unióból Nagy-Britannia minden problémájára megoldást jelent majd. (MTI)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

A SAPIENTIA EMTE MAROSVÁSÁRHELYI KARA pályázatot hirdet ÓRAADÓI ÁLLÁSOK betöltésére a 2025/2026-os egyetemi év II. félévétől. Bővebb információk az ms.sapientia.ro honlapon olvashatók. (sz.-I)

LAKÁS

VÁSÁROLOK 3-4 szobás lakást a Kövesdombon vagy a November 7. negyedben vagy a Budai negyedben vagy a Kornisán. Tel. 0743-434-234 (18–20 óra). (27275-I)

KÜLÖNFÉLÉK

TAPASZTALT SZAKEMBER vállal: kinti/benti meszelést, teraszfelújítást, lakásfelújítást, tetőjavítást, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési munkát, akár saját anyagból is. Tel. 0746-381-939, Szabó István. (27068)

ELVESZETT

ELVESZTETTEM Varga Albert névre szóló Transport Local menetlevelet, szériaszáma: 232023. Semmisnek nyilvánítom. (27276)

ELVESZTETTEM Kalányos Sándor névre szóló, az OAMMR által kiadott MS005710/2013. 03. 07. számú tagsági igazolványomat. Semmisnek nyilvánítom. (27272)

ELVESZETTNEK nyilvánítom a Babeş-Bolyai Egyetemen újságírás szakon szerzett, Dani Orsolya névre szóló diplomámat. (27278)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezem szeretett férjemre,
MÁTÉ ISTVÁN
marosvásárhelyi lakosra halálának 13. évfordulóján.
Bánatos felesége,
Marika. (27219-I)

Kegyelettel emlékezünk
FAZAKAS ISTVÁNRA
halálának 8. évfordulóján.
Nyugodjék békében!
Szerető felesége,
lánya és családja. (27724-I)

Szomorú szívvel emlékezünk a december 18-án elhunyt
TÓTH MIHÁLYRA
halálának 40. évfordulóján. Emléke legyen áldott, és nyugalma csendes!

Fia, József, unokái és dédunokái,
valamint családjuk. (27263-I)

Fájó szívvel, kegyelettel emlékezünk december 18-án a
lövétéi születésű

ORBÁN IGNÁCRA
halálának harmadik évfordulóján.
Jóságát és kedves mosolyát örökre szívünkben őrizzük.
Szerettei. (27271-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szerető férj, apa,
nagyapa, testvér, barát és ismerős,
TAMÁS ANDRÁS
folyó hó 16-án hosszú szenvedés után 77 éves korában elhunyt.
Drága halottunkat folyó hó 19-én 13 órakor helyezzük örök nyugalomra a katolikus temető felső kápolnájától.
A gyászoló család. (27281-I)

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

Valérie Perrin
Colette

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám

FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112	- Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.: - 0730-545-646
• Rendőrség - 0265/202-305	• Optika-Optofarm - 0265/212-304
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110	- 0265/312 436
• Sürgősség szolgálat: - gyermekeknek - 0265/210-177	- 0265/250-120
• Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330	- 0265/263 351
• Prefektúra - 0265/266-801	• Optolens szemsebészet - 0265/263-351
• Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442	• Dora Optics - 0733-553-976
- 0265/262-907	- 0733-553-976
• Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110	• DIGI - 0365/400-401
• Procardia Egészségügyi Központ - Orvosi rendelők: M. Eminescu u. 3. sz.: - 0265/210-087	- 0365/400-404
	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
	- vidék - 0265/929
	• Delgaz Grid - 0265/200-928
	- 0800/800 928
	• Aquaserv:
	- hideg víz-csatorna - 0265/215-702
	- közönségszolgálat - 0265/208-888

- központ	- 0265/208-800
	- 08008 208-888
• Fogyasztóvédelmi hivatal	- 021-9551
• Vasútállomás	- 0265/236-284
• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás	- 0265/215-119
	- 0744-282-710
• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.)	- 0265/263-865
- koporsók, kellékek,	- 0745-606-215
- koszorúk	- 0745-606-269
- halottszállítás	- 0758-047-604
Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak.	
Várjuk jelentkezését a 0265/268-854-es telefonon.	

*Az ünnepek küszöbén köszönjük
az Eldi család minden tagjának –
munkatársainknak, ügyfeleinknek
és partnereinknek –,
hogy nap mint nap velünk tartanak.*

**Békés, meghitt ünnepeket és
boldogsággal teli új évet kívánunk!**

Eldi, ahol a minőség otthon van!

DORA KÓRHÁZ

Teljes körű ellátás
az egész családnak!

Szemészet	Gasztroenterológia
Kardiológia	Fül-orr-gégészet
Érsebészet	Tüdőgyógyászat
Plasztikai sebészet	

SPITAL DORA OPTICS

 www.doraoptics.ro 0771 195 340

Mi idén nem árat, hanem **SZÍNVONALAT** EMELÜNK!

Keresse a lapárosoknál és
az ismertebb könyvesboltokban,
vagy rendelje meg online
a www.magyarlapok.ro oldalon!

www.facebook.com/SzekelyKalendarium

ETV
ERDÉLY TV

ÉLŐBEN
HÉTKÖZNAPOKON
18:15-TŐL